

9/26/2014

VIJEĆE
MLADIH
GRADA
MOSTARA

Transkript odgovora na 36 ključnih pitanja upućenih od strane mladih grada Mostara predstavnicima podmlatka političkih partija u gradu Mostaru

SADRŽAJ

UVOD.....	3
BOSANSKA PATRIOTSKA STRANKA-SEFER HALILOVIĆ	4
DEMOKRATSKA FRONTA BIH-ŽELJKO KOMŠIĆ	13
HDZ 1990.....	20
HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA.....	27
HRVATSKA STRANKA PRAVA	34
SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST	40
STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE.....	47
STRANKA DEMOKRATSKE PARTIJE.....	55
STRANKA PRAVDE I POVJERENJA	65

UVOD

Vijeće mladih Grada Mostara u saradnji sa Agencijom lokalne demokratije Mostar uz podršku Vijeća Evrope i uz finansijsku podršku Lihtenštajna će u periodu od augusta/kolovoza do oktobra/listopada implementirati projekat „Speed date a politician-36 ključnih pitanja za mlade Mostara”.

Cilj projekta „Speed date a politician - 36 ključnih pitanja za mlade grada Mostara” jeste povećati odgovornost i učešće mladih političara na političkoj sceni Mostara te povećati motivaciju mladih za izlazak na izbore 2014. godine.

Zašto Mostar i ovaj projekat? Da krenemo od činjenice da je to jedini grad u kojem nisu održani lokalni izbori. Razloga za to je mnogo, posljedice su još strašnije. Postoji li lijek za ove razloge?! Rijedak ali ne i nemoguć. Ovaj projekat je jedan mali pencilin i svijetla tačka na kraju mostarskog tunela.

Ideja projekta jeste da mladi ljudi postave 36 ključnih pitanja mladim političarima koji predstavljaju budućnost Mostarske političke scene i koji će se boriti za bolju budućnost u našem gradu. Posao? Socijalna zaštita? Korupcija? Mito? Poticaji? Kako aktivirati mlade? Želimo čuti odgovore od naših budućih predstavnika na političkoj sceni.

Dana 17.09.2014. u Gradskoj vijećnici realizirana je aktivnost projekta pod nazivom "Speed date a politician - 36 ključnih pitanja za mlade Mostara". Mladi volonteri iz Vijeća mladih Grada Mostara postavili su 36 pitanja mladim političarima koji predstavljaju budućnost mostarske političke scene i koji će se boriti za bolju budućnost u našem gradu. Uglavnom je riječ o osnovnim životnim pitanjima, a ona najvažnija odnose se na nezaposlenost, prosjačenje, narkomaniju, korupcije, socijalnu zaštitu, te o neusklađenosti zakona kada su u pitanju porodilje. Skupu je prisustvovalo 9 od 13 pozvanih predstavnika podmladka političkih partija koje djeluju u gradu Mostaru.

„Speed date a politician” snimljen je i dokumentovan, transkript odgovora na 36 ključnih pitanja upućenih od strane mladih grada Mostara predstavnicima podmlatka političkih partija u gradu Mostaru objavljujemo u tekstu ispod.

Napomena: dokument je uređen po abecednom redu naziva političkih partija.

BOSANSKA PATRIOTSKA STRANKA-SEFER HALILOVIĆ

Gdin. ADIN BOJČIĆ

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Mislim da bi se ti mladi ljudi trebali angažovati da pomognu sami sebi, tj. da pomognu državi. Trenutno je država u teškoj situaciji. Možda u najtežoj u poslije ratnom periodu. Trebalo bi da joj pomognemo s tim da se angažujemo u neku političku partiju. Kad bi država stala na noge da bi mogla da obezbjedi radna mjesta tim ljudima da rade. Sve do sada ovo je klackalica. Stranke rade za sebe. Mladim ljudima ništa ne daju. Ostaju bez radnih mjesta. Eventualno neki mali broj ti nešto dobiju, ostali ništa. Smatram da bi svi mladi ljudi trebali da se angažuju da bi pomogli državi pogotovo sa nekom jakom političkom partijom kao što je Sefer Halilović BPS. Jedino ona može pomoći državi da bi država mogla pomoći tim ljudima.“

2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Jedino tako što bih im dao radna mjesta. Dao neku nadu i moral da nastave živjeti dalje. Ako ne budu imali radnih mjesta, ne budu imali sa čim se baviti, po ulici hodali, s kafe na kafu iz kladionice u kladionicu smatram da ti ljudi nemaju morala za dalji život u ovoj državi i onda se većinom odlučuju za odlazak iz ove države. Treba obezbjediti radna mjesta da bi oni ostali tu“.

3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „Omogućava se privatizacija tih nekih nekih institucija po zakonu o privatizacijama a ti zakoni su izmjenjeni, odnosno ima puno rupa u tim zakonima jer tu određeni političari rade u timu sa tim ljudima koji privatizuju to. Za jednu marku se privatizuju neke firme i onda svu imovinu te firme u kratkom periodu rasprodaju, u stečaj ode firme i te se pare podijele u privatne džepove. Kao primjer sa HEKOM-om iostalo. Znači prodato je za neke papire. Na kraju je ta firma u željezo jer su sve mašine rasprodate i ostala je na stubovima. Prije toga isto i predionica. U našoj stranci imamo elaborat, pokušaj stranog turskog investitora da napravi u toj firmi nešto međutim gradski organi nisu dali. Tražili su neku svotu para, odnosno što bi trebalo da besplatno daju nekome ko hoće da radi, koji bi nam zaposlio 700-800 ljudi, međutim oni nisu dali bez nekih para i odustao je strani investitor“.

4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „To bi mogli spriječiti tako što bi neki fond bio u državi koji bi takvim ljudima koji prosjače, to su socijalni slučajevi, pomogao da normalnije žive u gradu. Vjerovatno bi smanjili koliko toliko taj procenat prosjačenja“.

5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?
- „Smatram da tu treba da bude jača policija, jača država i da se što većim kaznama kažnjava javno javna narkomanija. A slučajevi koji su već upali u tu fazu treba da idu na liječenje, komuna“.
6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?
- „Naravno. Ovom državom u zadnjih 20 godina vladaju neke partije koji su sami sebi neprijatelji, odnosno, prijatelji su sebi za svoje privatne svrhe a nisu svojoj državi. Te partije treba skloniti i dovesti jednu partiju koja je jaka i želi svima dobro i dobro državi. Da ona vlada i da stvori državu jaku i pravno i politički i finansijski i tek onda možemo da razgovaramo o takvim stvarima“.
7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?
- „Htjeli ili ne htjeli Evropskoj Uniji je u interesu da mi uđemo u EU zato što njima treba ova država, ovaj prostor, teritorija na kojoj smo mi i trenutno smatram da smo mi još nespremna država. Da trebamo urediti državu da bi mogli ući u tu grupu država koji su finansijsko, pravno i politički jaki. Mi još nismo za te integracije ali smatram ako izaberemo dobru stranku koja će vrlo brzo urediti ovu državu mogli bi da uđemo u tu evropsku integraciju. Trebamo prvo ljude zainteresovat za politiku. Niko Vam ne može pomoći ako mi sami sebi ne pomognemo. Trebamo svi izaći na izbore i glasati za stranku koja nam može pomoći a ne dosadašnje. Trebamo da imamo iskustva zadnjih dvadeset godina ali ništa nam nisu uradile stranke. Apsolutno ništa. Ljudi su nezaposleni, nemaju penzija, plate su 400 KM od koji se ne mogu platiti režije a kamoli živjeti i radnih mjesta skoro pa nikako nema. Državne firme se sve raspadaju. Privatizuju se a te privatizacije su 90% nelegalne i te firme padaju pod stečaj a mi znači mi smo ćoravi i gluhi ako ne vidimo šta nam do sada ove stranke rade. Ako ne izaberemo nekoga koji do sada nije uradio takva djela i koji nam može pomoći i da sagradimo dobru državu. Tek kad sagradimo državu tek onda možemo razmišljat o radnim mjestima, o uključenju u EU jer kome treba ovakva država da je neko treba finansirati i da stalno tone stepenicu po stepenicu, niže i niže. Da se potrudimo da svi izađemo na izbore a ne da kažemo: šta ću ja glasat, neću ja glasat. Trebamo svi da glasamo. Ljudi su saučesnici kriminala ako glasamo za one korumpirane i podmićene ljude. Nisu oni žrtve nego su oni saučesnici.“

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Potaklo me trenutno stanje u Mostaru odnosno u cijeloj regiji i u BiH. Mislim da je stanje vrlo teško i pomažem sam sebi kako bi pomogao nekom drugom. Prvenstveno ako pomažeš sam sebi pomogao si i drugom. Ako gradimo državu kako treba, treba da se angažujemo, da pomognemo mi državi da bi država mogla nama pomoći. Ako mi budemo dopustili da neko tu državu ošteti ta je oštećena država i ne može ni pomoći. Ako je neko uzeo pare onda on ne može nama pare dati ili zapošljenje. Ako dosta mladih ljudi izađe na izbore moći će nešto da se uradi, ako izađu stari ljudi koji su navikli da haraju i vladaju privatne džepove smatram da bi mladi ljudi i jasna je parola bila prevareni borci u ratu vratite se generalu. Znači to su borci postavili s tim, nekome je bio interes da to skine, a vjerovatno tim koji štete ovoj državi, ovome gradu. Daj da pomognemo sebi da pomognemo državi da bi mogla država nama pomoći.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Mi nemamo neke konkretne stavove o tome ali ako svi žele da legalizuju legalizovali bi i mi. Nismo ni za ni protiv toga. Jednostavno smo neutralni što se tiče toga pitanja. U svijetu je negdje legalizovano, negdje nije. Tako u državi, kako odluči većina neka bude. Smatram da ovo nije jedno od bitnijih pitanja. Prvenstveno nama ekonomija i politika su bitni, a homoseksualni brakovi ne mogu doprinijeti ni naštetiti ovoj državi.“

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „Smatram da teško u ovoj državi jer svaka vladajuća partija svoje pristalice odnosno, svoje simpatizere zapošljava. Prije konkursa se znaju koji će ljudi gdje raditi. Nije u svim slučajevima, ali u većini slučajeva. Kako ko vlada tako se zapošljavaju ljudi iz tih stranaka. Sam primjer BH Telecom-cijela SDA, II Gimnazija direktor je SDA već dugo vremena bio koji je sad ministar SDA i član liste SDA i tako to ide. Zapošljavaju svoje ljude. Smatram da osoba koja nije stranački opredjeljena teško može doći do posla pošteno.“

11. Zna li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Tačnu informaciju nemam, ali smatram tj. vidim da je malo. Malo su angažovani mladi tako da se malo para izdvaja. Da ima para možda bi bilo više angažovanih mladih, više morala da nešto radi, a ako nema finansija nema to ko podržati. Zato je i slab odaziv mladih ljudi. Apelujem na mlade ljude da se uključe u politički život odnosno za dobrobit sebe, svog grada, države. Jedino tako mogu pomoći sebi.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Smatram da je to jedina stranka, odnosno znam da je to jedina stranka u kojoj nema mita i korupcije, koja nije do sad krala, odnosno nije do sad ni vladala. Ako bude vladala znam sigurno da neće biti ovakva situacija mita i korupcije. Naš je plan i program ukidanje entiteta, ukidanje kantona, jedna suverena Republika Bosna i Hercegovina. Sva tri naroda da žive isto. Koliko god Bošnjak imao vlasti u Mostar toliko da Hrvat ima u Sarajevu ili Bošnjak i Hrvat u Banja Luci itd.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Pa mi to htjeli ili ne htjeli to je puka istina ovog grada. To se sve nekako malo kamuflira a u stvari jeste.“

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Prvo bi sve političke partije koje trenutno vladaju sklonio. Stavio bi neku političku partiju koja je jaka i sposobna da održi ovaj grad odnosno ovu državu. Trebamo prvo da gradimo državu pa da onda razmišljamo o nekim stvarima kao što su ekonomija ili nešto. Znači trebamo prvo da korumpiranu vlast skinemo i stavimo ljude koji znaju i žele da upravljaju i žele dobro ovoj državi.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Pa, ako ljudi ne izaberu pravog vidim ovaj grad u još gorjoj situaciji jer ljudi koji biraju korumpiranu vlast, oni nisu žrtve oni su saučesnici toga kriminala. Spriječiti jednostavno tako što bi dali novoj stranci odnosno ne novoj staroj stranci sa reformacijom sa željom i mogućnošću da naprave novu državu. To je stranka BPS Sefer Halilović koja bi smatram dosta pomogla, i možda je jedina stranka koja bi pomogla ovoj državi.“

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Smatram da suverena država Republika Bosna i Hercegovina ne treba uopšte imati entiteta, uopšte kantona i trenutno plan naše stranke je borenje protiv toga. Znači strogo borenje referenduma, odcijepljenja i tako toga. Znači nećemo uopšte entitete ni u državi. Hoćemo da bude jedna država bez entiteta, bez kantona ,da bi vladali kako treba i jedna politička partija koja je jaka i koja želi dobro ovoj državi. Smatram da je ova stranka jedina stranka koja bi mogla da pomogne jer ove do sada stranke su imale mogućnost a nisu ništa uradile i narod sve to vidi ali opet glasa za neku frezu, traktor. Ako misle da će ga kupiti neka stranka za frezu ili traktor ili asfaltiranja 100m puta pred izbore što mu ne pomognu u dijelu kada nisu izbori. Pred izbore mu da ga kupi, kupovina glasova se dešava i onda ta stranka vlada, krade, hara. Nešto malo pomogne državi a većinom sebi i ljudima koji su u toj stranci. Radna mjesta većinom oni imaju oni drugi koji nisu u toj stranci za 400 KM žive invalidnine ili nekih plata od privatnika od koji ne mogu platiti režiju a ne nešto drugo.“

- Koliko je vaša stranka konkretno pomogla kada nisu bili izbori?

„Stranka BPS do sada nije vladala i nije imala neki veliki budžet da bi nekome baš puno pomagala. Mi jesmo pomagali koliko smo u mogućnosti s tim smatram da treba pomoći stalno a ne samo pred izbore. Kada budemo jaki finansijski toliko pomoći ćemo. Nismo od onih stranaka koje trudimo se nešto mi pomažemo pred kamerama da bi dobili nešto glasova. Manje više mi pomažemo u svoju dobrobit, nismo baš izloženi tome da bi neko drugi i znao i vidio da smo mi pomogli.“

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „Ključni problemi su, s tim što i politika vlada i fakultetima nažalost, onda privatni fakulteti koji su za pare stvorili biznis. Trenutno samo pare i završiš fakultet. To više nije obrazovanje nego je to biznis. Stranke vode profesore i pretežno ako nisi kandidat nećeš ni položiti ili ako nisi baš sve naučio 100% ili ako nisi dao pare. Malo je profesora onih koji idu na pošten način da normalno završe.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- (isteklo vrijeme za odgovor)

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Prije svega obrazovni sistem u BiH cijelokupno je na vrlo lošim granama samim tim što su privatni fakulteti dosta doprinijeli tome da to sve slabije funkcioniše. Državni fakulteti su došli na lokalni biznis a ne na obrazovanje jer stalno dižu školarine a malo se doprinosi ka poboljšanju obrazovnog sistema. Smatram da ne bi trebalo da bude dualni sistem. Smatram da bi trebao biti jedan plan ove države, jedna suverena BiH a ne dijeljenje na više dijelova. Znači, jedan plan i program i što više da damo studentima odnosno đacima volje i vjere u državu samim tim bi poboljšali obrazovni sistem“.

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Pa upoznat sam da je veliki broj mladih koji su završili fakultete a nisu zaposleni. Smatram da bi trebalo da se malo uskladi neki limit na određena zanimanja. Trebalo bi da izbacimo onoliko koliko nam je potrebno, možda malo višu mjeru za one ljude koji se planiraju zaposliti u nekom drugom gradu ili nekoj drugoj državi“.

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „Gledajte, svugdje u svijetu postoje privatni fakulteti ali nisam siguran na ovoj razini kao u BiH. U BiH je to baš pijaca, daj pare i završio si fakultet. Trebalo bi to da se dovede do neke mjere da to bude neka zamijena, alternativa državnim fakultetima a ne da to bude rušenje državnih fakulteta. Da se isti kriteriji drže i na državnom i privatnom fakultetu. Na privatnim da budu neke povlastice tipa da bude više rokova za studente“.

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Unaprijeđenje je jedino da se kako treba vladajuća partija raspoređi novce koje bi mogli ići u svrhu socijalne pomoći jer je puno baš socijano ugroženih ljudi. A ne da se prave neke nepotrebne asfaltiranja pred izbore nekih sela. A para nema, ljudi nemaju za preživiti a njima prave da bi dobili 10 glasova u nekom selu. Kupovina glasova i onda se državne pare ne raspoređuju na pravilan način, odnosno krađu se. Trebaju da se ti fondovi ravnomjerno podijele i da ima što više para za socijalnu pomoć jer je to najpotrebnije trenutno.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „Smatram da tim malim i srednjim preduzećima treba pomoći s tim razvojnim, nepovratnim ili eventualno bez kamatnim kreditima i što više seminara, njihovih druženja promjena programa za rad kako bi sami sebi pomogli odnosno da ih država pomogne sa nekim tim sredstvima koje bi eventualno bar bez kamatno vratili ako ništa nepovratno. U normalnim državama daju se nepovratna sredstva ali mi bi bili zadovoljni kad bi dali i bez kamatna neka sredstva, za vraćanje određeno da bi se moglo pomoći to neko preduzeće. I znači uvezivanje pomoću seminara da bi dobili što više posla za rad.“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Pa građani su saučesnici kriminala trenutno. Ja smatram tako jer ako vidiš da te neko vodi ka dnu i ti opet glasaš za toga ti nisi žrtva nego saučesnik. Znači trebaju da vide da im ti ljudi ništa nisu pomogli, znači džaba su izašli i popalili neke državne institucije koje možda i nisu krive za neke stvari. Zgrada ničeme nije kriva otprilike su ljudi koji su u njoj. Možda ti ljudi su smatrali da je to jedini način. Ja smatram da to nije jedini način. Jedini način je skloniti te ljude a druge zaposliti u te zgrade a ne paliti zgradu i opet ljudi ti se vrate u zgradu kad se napravi. Samo su napravili veću štetu i više osiromašili državu obnovom tih zgrada.“

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Zašto da ne. Ja bih je legalizovao s tim da bude strogo u medicinske svrhe. Znači samo uz recept doktora“.

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „Smatram da je to problem. Odnosno problem političkih partija koji su vladali od poslijeratnog perioda pa do danas. Ništa ili vrlo malo su uradili da bi se to suzbilo jer svaki dan pogotovo u ovim predizbornim kampanjama sve više raste ta među nacionalna tenzija tako da bi nacionalne partije dobile više glsova. Da bi se zavadili ljudi, narod. Da bi opet vladali svi koji su do sada vladali opet“.

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Smatram da je malo koliko smo mi bogat grad i bogata teritorija sa kulturom i sa mnogim drugim umjetničkim formama. Trebalo bi da se što više kulturnih manifestacija dešava u gradu. Kod većine je problem novac za organiziranje ovakvih stvari. Konkretno riješenje je da stvorimo državu odnosno da izaberemo pravu partiju, pravog predsjednika koji može da nas sviju izvuče iz ove situacije. Krajnje je vrijeme za to. Dosta smo bili više na klackalici, 20 godina poslijeratnog perioda.

Konkretno imamo jedan cijeli elaborat a to je gradnja etno sela preko puta gradskog stadiona u Vrapčići.“

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Smatram da do sada BiH je malo pomogla mladim ljudima koji nisu bili aktivni članovi vladajućih političkih stranaka (SDA, HDZ) jer je do sada bilo to vjerski opredjeljeno te su te stranke zapošljavale samo svoju omladinu... naš zaključak toga je da omladina progleda i glasa za pravu stranku a smatram da je to jedina BPS SEFER HALILOVIĆ koja će pomoći Bosni i Hercegovini kako bi nam ona uzvratila kvalitetne zakone i razvijanje industrije,turizma itd. i samim time zaposlila puno više omladine“.

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Statut Mostara nije usvojen jer je većina članova gradskog vijeća korumpirana te nije ispoštovala dogovor o podijeli mandata gradonačelnika (jedan mandat gradonačelnik je hrvatskog naroda a drugi je bošnjačkog), te samim time ne ispoštovan dogovor. Dva mandata zaredom je bio gospodin Bešlić te samim tim se odgađaju već duže vrijeme lokalni gradski izbori. Konkretno plan za ubrzanje očekujemo poslije državnih izbora te reforme gradskog vijeća obećavam promjene uzlazne putanje ako naša stranka (BPS SEFER HALILOVIĆ) uđe u vlast HNK te da ravnopravnost svim narodima te organizuje što prije lokalne gradske izbore i riješi problem Mostara.“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

- „Plan BPS - SEFER HALILOVIĆ je ukidanje entiteta i kantona te osnivanje jednog zakona na području cijele Bosne i Hercegovine koji bi bio ravnopravan za sva tri naroda te samim time riješilo različite zakone od kantona do kantona.“

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „Moraju izdvajati cijelu platu zato što su plate toliko male da ne mogu platiti režije a kamoli nešto drugo. Skupe knjige, male plate. Smatram da se svugdje u svijetu izdvajaju pare ali ne tolike jer država pomaže mnogo studentima, đacima. Jaka i normalna država dosta uloži para u takve neke stvari. Znači pomogne, smanji cijenu tih knjiga a povećá plate roditeljima da bi mogli normalno obrazovati se i živiti. Međutim u nas država kontra radi. Male plate daje, a diže cijene knjiga tako da je roditeljima teško. Oni sami znaju kako je to.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj.sticanja prvog radnog iskustva?

- Trebalo bi da se daju stipendije mladim ljudima odnosno moral za obrazovanje jer da znaju, da poslije imaju obezbjeđenu svoju budućnost, radno mjesto a ne kao danas da izađe veliki broj studenata i ostanu bez radnog mjesta. Smatram da se to treba urediti odnosno da se da moral ljudima.

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „Prvenstveno da bi mladi sebe obezbjedili stambenog pitanja, ako im već to roditelji nisu obezbjedili dok su živi, trebamo da razmišljamo o radnim jestima da bi dobili prihod. Ako nemamo posla smatram da je nemoguće da mlad čovjek kupi sebi stan ili kuću.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Šta da Vam kažem. Ne daj Bože razumijeti te ljude ali treba im pomoć koliko god možemo jer smatram da je nemoguće živjeti sa 400 KM. Znači to su neke kućne režije. Za život je mnogo više potrebo u jednoj normalnoj familiji sa tri ili četiri člana koji je prosjek trenutno. Većinom ti ljudi koji žive od toliko para, to su neke invalidske penzije, ratne vojne invalidnine. Ti ljudi su mnogo dali za ovu državu a država njima ništa nije dala. Odnosno dala im je taj prosjački štap da žive sa 400 KM. Trebamo da gradimo

državu da bi ta država mogla pomoći tim ljudima. A ne da te pare koje bi trebale ići takvim ljudima da idu u privatne džepove i da se prave vile.“

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „Smatram da ovo područje na kojem je BiH treba EU i mi htjeli nehtjeli ući ćemo u EU vrlo brzo. Zato što je njima potrebno ovo područje, potrebna je ova država. Ova država je u teškoj situaciji i smatram da ovakva teško da može opstati jer mladi ljudi svakim danom ostaju bez radnih mjesta, gube moral i napuštaju ovu državu. Demobilisani borci jedva preživljavaju sa nekih 300-400 KM, određen dio ljudi koja je mala populacija nešto imaju ostalo je sve na prosjačkom štapu.“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i sta treba uraditi na tom putu?

- „Treba prvo da se mi uredimo kao država pa da bi onda mogli težiti ka euroatlantskoj integraciji. Inače mi ovakvi ne možemo nigdje da idemo, ne možemo u našim teritorijama da budemo kako treba a kamoli da bi mogli mi nešto sa drugim državama koje su i ekonomski i finansijski i politički jake i zdrave države. Mi smo još ne zdrava država i smatram ne spremna za te stvari. Prvo uređenje države pa onda tek da se možemo uključiti u grupu država koje su jake u svakom smislu.“

DEMOKRATSKA FRONTA BIH-ŽELJKO KOMŠIĆ

Gđa. MAJA KAPETANIĆ

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Prvo je potrebno motivirati mlade ljude, obezbjediti im praksu. Znači, praksa treba da bude obavezna i volonterski rad također. Treba promijeniti stanje u državi jer sa dosadašnjom vlasti mladi nisu mogli doći do izražaja, nisu mogli dobiti posao, sav njihov trud se nije razmatrao tako da treba izvršiti reformu obrazovanja i dalje krenuti.“
2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Tako što ćemo ih motivirati da ostanu ovdje. Motivirati ih tako da je ovo njihova domovina, da treba da bude poželjna za život, za rad. Mladima treba otvoriti radna mjesta. Mladi idu u države u kojima imaju bolje uvjete za život. Dobra radna mjesta“
3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „To bi bilo po principu kupuje onaj ko prodaje znači 2 u 1. To trebate pitati dosadašnju vlast a ne nas.“
4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „Prosjačenje je po zakonu zabranjeno, ali se događa. Postoje novčane kazne za lakše prosjačenje su mislim 400 KM a za teže prosjačenje koje također je i navođenje drugih ljudi na prosjačenje je od 800-1200KM. Tako da vlast to može uraditi na vrlo lagan legalan način.“
5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?
 - „Kod nas ne postoji zapisnik o registriranim narkomanima, znači ne znamo točan broj narkomana odnosno ljudi koji uživaju te opijate tako da bi to trebalo prvo uraditi. Zatim otvoriti različita udruženja tj. ustanove za pomoć tim ljudima.“
6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?
 - „Demokratska fronta ima u svojoj viziji za cilj, ukoliko dođe na vlast, spriječavanje mita i korupcije. To je jedan od glavnih ciljeva da BiH uđe u Evropsku Uniju.“

7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?

- „Da. To je jedan od osnovnih postulata naše stranke. Potrebno je mnogo toga uraditi, za početak suzbiti kriminal i korupciju. Evropskoj Uniji ne treba država u kojoj vlada kriminal i korupcija, da kažem jedna vrsta bezvlašća vladavine od strane par ljudi koji diktiraju na jako loš način. Ne u skorijoj budućnosti.“

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Najviše to što je jako loš odnos prema mladim ljudima, što 20 godina situacija se ne mijenja, što je dosta mladih ljudi apolitičnog uvjerenja i zbog toga sam se odlučila okrenuti u malo aktivniju politiku. Što ne mogu da slušam uvijek iste priče koje ne vode ničemu, koje ne daju konkretne rezultate. Mladi ljudi žele da imaju posao, žele da taj posao dobiju svojim trudom, radom, zalaganjem. Žele da se cijeni ono što su uradili tokom svog školovanja.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Svako od nas ima pravo na svoje osobno seksualno opredjeljenje. Tako da se država u to ne bi trebala uplitati. Ja mislim da bi u budućnosti na najvišim distancama vlasti to pitanje trebalo detaljnije razmatrati.“

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „U posljednjih 20 godina to je bilo skoro pa nemoguće, čak i za najniža radna mjesta je bila potrebna štela. To se treba promijeniti. Treba se stati u kraj korupciji, kriminalu. Kako da uđemo u Evropsku Uniju bez toga, treba promijeniti i mišljenje mladih ljudi o tome, treba promijeniti vladajuću strukturu jer od toga to sve potiče. Bez toga ne možemo ništa.“

11. Znete li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Nedovoljno je u svakom slučaju jer koliko je stipendija koje uopće nisu podijeljene mladim ljudima, koliko stipendija mladi ljudi čekaju i ne dobiju nikada, također koliko je stipendija otišlo u pogrešne ruke. Otišlo je mladim ljudima kojima nisu uopće potrebne. Riješenje je u promjeni sustava.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Glasovali bi ukoliko žele da promijene postojeće stanje, ukoliko ne žele da u njihovom gradu vlada nepotizam, korupcija, a ako žele, ako im je dobro onda neće glasovati. Ako žele da zadrže postojeće stanje dat će svoj glas dosadašnjim političarima.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Ne. Mostar nije podijeljen grad u glavama običnog puka, običnog naroda. Mostar je podijeljen grad što se tiče političara koji opstruiraju grad i koji nastoje da prikažu Mostar kao grad slučaj i kao grad bez budućnosti naravno sa svojim osobnim interesom. Da je bila bolja vlast do sada ne bi se o Mostaru mislilo kao o gradu slučaju.“

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Prvo bih se zabavila problemom čistoće u gradu, problemom infrastrukturu. Turizam je na jako niskom nivou, nemamo čist grad. Pogledajte ispod Starog Mosta, pogledajte Bunu, Bunicu. Kakvu to sliku šalje o nama? Mi smo tranzitni grad. Turisti ovdje prespavaju samo jednu večer. Potrebno je privući investitore.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- Kao jednu od najpoželjnijih turističkih destinacija.

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Demokratska Fronta Željko Komšić se zalaže za jedinstvenu BiH i tako da smo mi protiv bilo kakvih podjela.“

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „Obrazovni sistem BiH ima jako puno problema. Smatram da ključni problemi jesu dualni sistemi, mnogo nestručnog kadra u obrazovnim sistemima. Demokratska Fronta ima u planu da u budućnosti to promijeni putem raznoraznih strategija.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- „Mostar kao Mostar je jedan specifičan grad. Grad koji se nalazi na samom raskrižju između Mediterana i Sjevera, između Mediterana i Olimpijskog grada. Grad koji je svojevrsan spoj islamske i kršćanske kulture. U tom istom gradu postoji jako mnogo problema: problem kanalizacije, čistoće, infrastrukture, problem podijeljenosti nekih institucija. To sve iz korijena treba promijeniti. Treba početi sa podizanjem društvene svijesti, kulturne svijesti, ljudima se treba ukazati na probleme, ali svi ti problemi se guraju duboko pod tepih. To treba promijeniti. Treba promijeniti vlast. Bez toga se ne može ništa. Grad treba da bude čist da bi postali poželjna destinacija.“

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Obrazovni sistem u našoj državi je u jako lošem stanju. Sve što doprinosi boljoj funkcionalnosti, boljoj ekonomiji treba da se uradi. Inače treba da se uradi reforma u obrazovanju, Bosni i Hercegovini, Mostaru. Demokratska Fronta ima za cilj da uradi veliku reformu obrazovanja.“

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Mislim da se i ne zna broj ljudi sa VSS koji su na birou, koji ne rade. To je veliki problem. Više nije riječ o kvalitetu nego o kvantitetu. Fakultete trebaju završavati stručni ljudi a ne da se vrše turbo reprodukcije kadra. Mi bi usmjeravali mlade ljude prema poželjnim zanimanjima, tj. zanimanjima koja su tražena koja se deficitarna. To bi vršili kroz razna stipendiranja, motiviranja, razne fondove, kroz informiranost mladih ljudi. Mladi ljudi ne znaju gdje, šta, kako?

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „Privatni fakulteti urušavaju obrazovni sustav, privatni fakulteti su u svijetu poželjni međutim kod nas je drugačije. Mišljenja sam da i državni fakulteti vrše vlastito urušavanje. Tu se treba uraditi jedna ogromna reforma.“

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Prvo je potrebno uraditi kategorizaciju socijalnih skupina. Trebala bi se sredstva za pomoć ugroženim socijalnim skupina raspodjeliti, da se jako veliki dio fonda odvaja za obitelji koje su socijalno ugrožene, za djecu itd.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „Mala i srednja poduzeća su inače, što se tiče naše stranke Demokratske Fronte, prioritet u BiH. Njima smo posvetili jako puno pažnje. Potrebno je mnogo toga uraditi: potrebno je smanjiti izdavanje dozvole koja traje pola godine, dok je u Makedoniji uvedeno da se za jedan dan izda dozvola za otvaranje malih i srednjih poduzeća, smanjiti porez, privući kapital, tj. privući strane investitore da ulagaju u našu državu, animirati dijasporu također da ulaže.“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Prosvjedi kao odraz nezadovoljstva socijalnog bunta su uredu, naravno bez nasilja. Građani ne mogu ništa očekivati ako ostane ista vlast. Paradoksalno je tražiti od vlasti koja je napravila takvo stanje da uradi neke promjene pogotovo za neki kratak period.“

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Ne. Ja osobno sam protiv legalizacije marihuane budući da je ona glavni preduvjet za kasnije korištenje težih droga.“

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „Mladi ljudi u Mostaru jesu podijeljeni po nacionalnoj osnovi što se tiče obrazovnog sustava, tj. školovanja. Inače ja ne mislim da jesu. Grad Mostar nije podijeljen. Podijeljene su neke institucije: recimo postoje dva Vodovoda, dvije Elektroprivrede ali mladi Mostara nisu podijeljeni.“

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Da i to izrazito. To je sve razlog tj. posljedica loše ekonomije, loše vlasti. To treba podići na veći nivo. Ljudi su 20 godina od rata izgubili malo kulturne svijesti, sve se to treba ponovo vratiti, a to se ne može bez sredstava. Konkretno trebalo bi organizirati neka natjecanja, susrete mladih, različite manifestacije koje bi se finansirale od strane Grada odnosno Kantona.“

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Zakon za mlade predstavlja učestvovanje mladih na svim nivoima odlučivanja, te za jednaka prava i slobode za sve. Demokratska fronta u svojoj viziji, svojim principima i postulatima ističe i stavlja u prvi fokus mlade. Mladi treba da budu zastupljeni u velikom postotku u vlasti, potrebno im je obezbijediti kvalitetnije i funkcionalnije školovanje, jer mladi su put ka Europi, ka priključenju Europskoj Uniji.“

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Statut grada nije usvojen jer bezvlašće odgovara trenutnim političkim strankama koje upravljaju gradom. Demokratska fronta ima za cilj što skorije rješavanje tog problema.“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

- „Taj problem je također pitanje za vladajuće stranke. Odnosno, predstavljaju dogovor nekih koji nemaju sluha za temeljna prava žene, i imaju samo osobne interese, te kako ih ostvariti , i preko prava žena na porodiljske naknade.“

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „To da je osnovno školovanje besplatno je jedna obična floskula. Naši roditelji jesu imali besplatno školovanje, tj. deset generacija je učilo iz jedne knjige. Danas je pravilo da svaki nastavnik određuje iz kojeg će se udžbenika učiti, čiji će se autor dalje promatrati i studirati. Tako da se treba uraditi jedna ogromna reforma u obrazovanju i Demokratska Fronta će raditi na tome.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj.sticanja prvog radnog iskustva?

- „Mlade treba motivirati, motivacija treba da počinje od malena, kasnije to se nastavlja kroz obrazovanje, kroz različite stipendije, izdvajanja iz fondova, stipendiranje mladih, kroz različite aktivnosti mladih. Što se tiče prvog zapošljavanja mladih potrebno je urediti ekonomiju, u današnjoj državi ekonomija je na jako lošem nivou kao i cjelokupna situacija. Potrebno je suzbiti kriminal i korupciju da bi mladi ljudi mogli doći na posao svojim zaslugama, svojim trudom, radom a ne da se dolazi na posao putem radnih poznanstava ili štele.“

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „Naši planovi za rješavanje stambenog pitanja mladih vode ka tome, ka poboljšanju ekonomije, ka otvaranju novih radnih mjesta. Prije toga ka poboljšanju obrazovnog sustava. Samim tim što će se otvoriti nova radna mjesta mladi će imati sredstva za život, sredstva za kreditiranje odnosno za uzimanje stanova. Država može pomoći tako što bi davala stipendije, nagrađivala mlade koji su se dokazali svojim trudom, svojim radom, također stvoriti bolje uvjete kreditiranja.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- Nije moguće, budući da potrošačka korpa za četveročlanu obitelj iznosi oko 1400 KM. Samo naš narod zna kako je preživjeti, tj. kako uspijevaju.

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „Demokratska Fronta se zalaže za jedinstvenu i cijelovitu BiH sa jednakim pravima za sve. Mi imamo takav program koji će osigurati BiH Evropu tj. ulazak u Evropsku Uniju. BiH treba da bude država koju će Evropska Unija znati cijeniti i koju će željeti u svojoj obitelji.“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i sta treba uraditi na tom putu?

- „Tokom svih ovih godina malo toga je urađeno možemo i reći da ništa nije urađeno za euroatlanske integracije odnosno za euroatlanski put. To naravno nije odgovaralo dosadašnjoj vlasti iz razloga što je za ulazak u evropsku uniju potrebno suzbiti kriminal, korupciju a samim tim to se kosi sa njihovim shvatanjima o skrbljivanju materijalne dobiti. Ulaskom u NATO samim tim i BiH bi omogućili bolju sigurnost i ulaganje stranog kapitala, stranih investicija. Demokratska Fronta u svojoj strategiji i u svom planu za svoj ciljima ulazak u Evropsku Uniju i NATO.“

Gdin. BOJAN STANIĆ

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Mislim da u ovom stanju u kojemu se nalazi naše gospodarstvo ne bi trebali praviti razliku između mladih i starih već iskoristiti prednosti i jednih i drugih kao što su elan i iskustvo. Što se tiče zapošljavanja i jednih i drugih, moramo biti svjesni kako izgradnjom sjecišta dvaju najvećih koridora u jugoistočnoj Europi i blizini luke Ploče dobivamo plodno tlo za razvoj poduzetničke zone. Osobno sam radio na razvoju tog projekta za jednu austrijsku agenciju i uvidio sam kako je potencijal za zapošljavanje toliki da bi mogli riješiti zapošljavanje za cca 10 000 ljudi.“
2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Da bi spriječili odlazak mladih ljudi prvo moramo uvidjeti koji su razlozi. Razlozi zbog kojih odlaze su traženje za priznavanjem njihovih kvaliteta u profesionalnom u obrazovnom polju što im ovdje nije omogućeno zbog nepotizma i poremećenog sustava vrijednosti prilikom zapošljavanja ili upisa na fakultet. Potrebno je promijeniti sustav vrjednovanja i naći načina kako homogenizirati mlade ljude da se ujedine kada bilo koji član njihove zajednice bude nepravedno obezvrijeđen, te jasno i glasno prozovu onoga ili one koji su učinili takvo djelo.“
3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „Privatizacija je normalan proces u našoj tranziciji prema neoliberalnom kapitalizmu. Sam model putem prelaska javnog u privatno vlasništvo putem certifikata, po meni, je podložan zlouporabi što smo i sami svjedoci. Tvrtke, hoteli i drugo javno vlasništvo je preko noći postalo privatno sjecikesama i kriminalcima koji su danom trenutku bili u mogućnosti počinuti kriminal. Sam proces privatizacije nije bio transparentan za sve one koji su htjeli sudjelovati upravo zbog toga da bi se pogodovalo tim pojedincima, a njihovi suučesnici su bili ljudi na položajima koji su mogli utjecati da sve prođe po proceduri koja njima odgovara.“
4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „Problem prosjačenja je problem za socijalne i policijske organe. Kada vidim maloljetno dijete kako prosi, jasno mi bude da to ne radi svojevrijedno već pod prisilom starijih osoba. Protiv takvih se trebaju voditi istražni procesi, a djecu trebaju preuzeti socijalne ustanove.“

5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?

- „Narkomanija je problem kojim je zahvaćeno naše društvo u većoj mjeri nego što smo mi svjesni. U rješavanje tog problema potrebno je koordinirano uključiti policiju, školstvo i medicinsku struku. U školi se od predškolskog uzrasta treba učiti djecu o posljedicama, dok u srednjoškolskoj dobi treba uvesti testiranje učenika u suradnji sa medicinskom strukom. Policija se treba uključiti i zajedno sa sudstvom i tužiteljstvom ubrzano procesuirati dilere i ostale koji se bogate na toj osnovi.“

6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?

- „Korupcija i mito su stvar istražnih organa, sudstva i tužiteljstva. Sve dok ljudi ne steknu povjerenje u te institucije neće ni prijavljivati te slučajeve. Onda kada prvi bude procesuiran u normalnom vremenskom periodu, biti će početak kraja mita i korupcije u svim porama našeg društva.“

7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?

- „Zagovornik sam ideje da BiH usvoji standarde EU, a da onda, na tom stupnju razvijenosti, uvidimo sve mane i vrline pristupanja toj zajednici. Za model razvoja nam mogu poslužiti primjeri Slovačke, Češke i Poljske koji su pametno ušli u EU i izvukli maksimum iz fondova i razvojnih projekata.“

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Politikom se bavim jer mi nije svejedno kakva nas čeka budućnost. Nas samih i naše djece. Nisam osoba koja će bježati od problema već se s njim želim uhvatiti u koštac i shvatiti ga kao izazov. Nažalost u našem okruženju imamo mnogo takvih izazova i ja se trudim svaki dan raditi na sebi da lakše izađem s njima na kraj i na kraju ponudim kvalitetno rješenje.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Pripadam stranci koja svoja načela temelji na demokršćanskim osnovama koja za temelj imaju obitelj kao osnovnu zajednice. Homoseksualni brakovi po tome nemaju prostora u tim stavovima jer im je osnova samo administrativne a ne i odgojno-obrazovne prirode što je većina istraživanja potvrdila, a i većina homoseksualaca se zalaže za ukidanje obiteljskih temelja.“

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „Da, ali jako teško.“

11. Zna li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Ne. To je teško ustanoviti jer se izdvajanja vrše neizravno sa nekoliko strana koje ulažu sport, kulturu i ostale aktivnosti u koje su uključeni mladi. Mislim da je veći problem to što ne postoje kriteriji za raspodjelu sredstava već se raspodjele vrše na osnovu nekih političkih ili drugih pripadnosti.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Razlika između HDZ1990 i drugih stranaka je ta što smo mi naš program zasnovali na osnovu komunikacije sa tom strukturom ljudi koja je pogođena navedenom problematikom, a nismo ga sastavljali na osnovu nekih naših vizija. Kada smo dobili konkretne zahtjeve od stanovništva, uključili smo naše kadrove i eksperte u rješavanju te problematike.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Nažalost jeste. Podijeljen je u glavama ljudi koji žive ovdje, a podjelu održavaju živom upravo oni koji od nje imaju najviše koristi a to su lokalni šerifi koji ni u kakvom drugom uređenom sustavu ne bi mogli biti donosioci odluka.“

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Uveo bih Mostar Holding. To bi bila institucija koja bi u sebi imala razvojne, komunalne, redarstvene, infrastrukturne i aktivnosti upravljanja parking prostorima na osnovu iste u takve u Zagrebu. Sve odluke bi se donosile na jednom mjestu i sa tog istog mjesta bi se upravljalo procesima održavanja javnih površina, upravljanja otpadom tj. sekundarnim sirovinama, komunalnim redarima, naplatom parkinga itd. tako se ne bi moglo desiti da se npr. neka ulica ocrta signalizacijom pa onda skida sloj asfalta. Samom koordinacijom svih tih aktivnosti bi se uštedio ogroman novac, a višak gradske administracije bi našao jedno kvalitetno zaposlenje, a kvaliteta života u Mostaru bi se podigao na višu razinu.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Vidim ga kao još veće administrativno i obrazovne središte cijele regije.“

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Takvo nešto ne postoji i sama rasprava na tu temu ima sasvim drugi cilj, a to je kreiranje rasprava i probleme skrećući pozornost sa realnih životnih problema.“

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „Mislim da je ključni problem što planovi i program ne prate potrebe društva i gospodarstva.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- „Tako što ćemo podvući crtu i reći, Mostar to jeste i početi sustavno i odgovorna raditi na tomu od strane gradske i županijske vlasti. Turistički potencijali Mostara kao gospodarske grane je neiskorišten i treba ga prepustiti onima koji imaju viziju i model dostizanja maksimalne iskoristivosti.“

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Mislim da će do toga doći prije ili kasnije. Djeca ne smiju biti robovi loših politika. Svjedoci smo i nepostojanja jedinstvenog sustava priznavanja bolonjskih diploma u FBiH. I to je problem o kojemu se mora što skorije naći rješenje.“

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Kao što sam već naveo, sustav obrazovanja ne prati potrebe društva i gospodarstva. Ali isto tako, ukoliko poštenu i vrijedni ljudi na pozicijama koje donose odluke o tome će lako naći rješenje i tog problema. Što se tiče statistike, nisam upoznat s konkretnim pokazateljima, a brojke koje se uzimaju sa birao za zapošljavanje nisu mjerodavne zbog postojanja sive ekonomije. Podsjetio bi da je za vrijeme velike krize u SAD 30-tih godina prošlog stoljeća, kada su bili redovi za kruh i osnovne namirnice, nezaposlenost iznosila oko 26%, a za BiH se pretpostavlja da je sada oko 28%.“

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „Privatni fakulteti su posljedica liberalizacije tog segmenta društva. Mislim da zakoni koji prate taj razvoj nisu postavili ljestvicu dovoljno visoko za te institucije, te da i među samim privatnim fakultetima postoji velika razlika.“

22. Koje je vaše rješenje za unaprjeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Socijalna pomoć je područje koje je jako osjetljivo zbog šarolikog spektra socijalno ugroženih kategorija i raznolike problematike. Mislim da će se gospodarskim razvojem steći uvjeti za financijsku potporu socijalno ugroženim osobama, a za ostale segmente

rješavanja problematike potrebno je na pozicije koje donose odluke postaviti odgovorne i kvalitetne osobe koji mogu i žele riješiti tu problematiku.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „Poslovno okruženje je negativno jer za osobe koje donose odluke o razvoju tog segmenta imamo politikante a ne gospodarstvenike. Ukidanjem PDV-a prvu godinu novootvorenim tvrtkama, smanjenjem ukupnih doprinosa iz plaća, smanjenjem komunalnih naknada, otvaranjem ureda za gospodarstvenike pri javnim institucijama itd, olakšati će se poslovanje takvih tvrtki, te u buduće planove razvoje uzeti u obzir njihove prijedloge kako bi se što učinkovitije razvio taj dio gospodarstva.“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Građani koji su postavila pitanja i zahtjeve nisu dobili odgovor zato što nisu bili dovoljno dobro organizirani. Mislim da je upravo taj njihov pristup novi stupanj razvoja demokracije koji se zove MONITORY DEMOCRACY kojeg je uveo John Keene, a koji govori kako civilno društvo mora biti više uključeno u procese donošenja odluka.“

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Prema tome imam pozitivan osobni stav jer je marihuana početak na putu prema opojnim drogama. Ukoliko bi se stavila pod nadzor, učinci napretka prema opojnim drogama bi se mogli umanjiti. Ukoliko se ne bi moga kvalitetno vršiti nadzor nad distribucijom, onda sam protiv.“

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „Naravno. Ljudi se dijele prema onome što mogu birati, a ne prema onome na što sami ne mogu utjecati kao spol, boja kože, nacionalnost ili mjesto rođenja. Ljudi se razlikuju prema onome što mogu izabrati a to su odnosi prema društvu i drugim ljudima, stupanj osobnog razvoja itd.“

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Slažem se. Ja sa pozicije koju trenutno obnašam ne mogu učiniti mnogo. To je ipak pitanje za one koji su na položajima i koji upravljaju proračunom.“

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Maksimalno potaknuti njegovo donošenje kroz pozicije u vlasti koje osvoji moja stranka na razini na kojoj se donosi taj zakon.“

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Statut grada Mostara donose vijećnici u skupštini Grada Mostara. Prvo je potrebno omogućiti kvalitetna uspostava izbornih pravila. Nažalost, za takvo nešto nema volje od strane onih koji imaju instrument za donošenje tih izbornih pravila.“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

- „Zato što Skupština HNŽ nije donijela taj zakon.“

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „Zato što je Školstvo podložno utjecaju izdavačkih lobija kojima je jedini interes prodati udžbenike. Sada imamo situaciju da je školska torba učenika mlađih dobi toliko teška da utječe na kvalitetan zdravstveni razvoj te djece.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj.sticanja prvog radnog iskustva?

- „Uvesti subvencioniranje za tvrtke koje uposle te mlade osobe.“

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „U prošlom mandatu Vlade HNŽ, dok je Predsjednik Vlade bio iz reda HDZ 1990, donijeli smo zakon o oslobađanju od poreza na kupovinu prve nekretnine tj. stanova. Tu su najviše interes imali mladi bračni parovi. Nažalost, dolaskom nove vlasti taj porez je vraćen te se mladi bračni parova sad teže odlučuju na kupnju zbog te poteškoće. Namjera nam je ponovo ukinuti taj porez te kreirati fond za štednju za kupovinu stambene nekretnine sa jasnim kriterijima za subvencioniranje.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Nikako.“

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „Kao ovakva sigurno nema mjesta u EU niti bi nam sad u ovakvom stanju bilo poželjno ući u EU. Analize kaže da, ukoliko nastavimo ovakvim tempom usvajati propise i regulative EU pravne stečevine, pristupanje EU možemo očekivati oko 2032. U ovakvom stanju neuređenih odnosa i poremećenih kriterija vrijednosti, ne vidim budućnost BiH sa boljim životnim uvjetima“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i sta treba uraditi na tom putu?

- „Euroatlanski put je put integracija u EU i NATO. Do sada je jako malo urađeno ako vidimo da smo 2010. bili u istom položaju kao i Hrvatska koja je sada članica EU. Urađeno je jako malo naročito kada vidimo da se presuda Suda za ljudska prava u Strassbourgu, Sejdić-Finci, ne smatra bitnim problemom za rješavanje već služi za dnevno političko prepucavanje između stranaka koje imaju sve mehanizme za rješavanje tog otvorenog pitanja.“

HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA

Gdin. SILVIO BUBALO

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Treba podsticati domaću proizvodnju nauštrb uvoza, smanjivati PDV kod firmi koje šire svoj posao.“
2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Potrebno je mlade ljude zaposliti. Najmanje se priča o gospodarstvu, o ulaganjima. Ljudi ako ne rade odlaze i odlazit će.“
3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „Zato što je to kapitalistički način života. Privatizacija može biti dobra stvar ako se otvore ili zadrže radna mjesta. A gdje ide novac je pitanje za osobe koje su odobravale privatizaciju i to bih i ja volio znati.“
4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „Vrlo jednostavno. Imate važeći zakon, samo ga treba provesti. Natjerati policiju da radi svoj posao“.
5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?
 - „Ja mislim da mi imamo mnogo većih problema od narkomanije, kao npr. maloljetničkog alkoholizma. To je puno rašireniji i opasniji problem od narkomanije. Narkomanija je osobni izbor. Možemo ulagati u sebe, u druge, otvarati nova radna mjesta pa možda kad bi ljudi radili možda se ne bi dali narkomaniji ali to je teško izvodljivo. Sve polazi od kuće, od kućnog odgoja, brige, to je osobni izbor. Mislim da je to problem koji ne možemo riješiti tako jednostavno“.
6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?
 - Vrlo jednostavno. Da ljudi ne daju novac, a one koji traže novac od Vas prijavite i dopustite pravosudnim organima da rade svoj posao.

7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?

- „Naravno da zagovaramo ali to je neizvedivo. Stranke koje su na vlasti trenutno ništa ne poduzimaju da mi uđemo u Evropsku Uniju zato što njima vjerovatno to odgovara, zato što bi vjerovatno svi završili u zatvoru. Ne provodimo nikakve zakone, usvajamo zakone ali sve je to trivijalno, ništa se ne poštuje. Normalno je da podržavam ulazak u Evropsku Uniju, ali mislim da ni jedna stranka iskreno ne podržava ulazak u Evropsku Uniju jer im to odgovara“.

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Muka. Muka mi je kad vidim kako ljudi oko mene žive i to me je natjeralo da se počnem baviti politikom. Ne mogu gledati korupciju, nepotizam. HRS je projekat na dulje vrijeme, ako pogledate strukturu ljudi vidit ćete da su to mladi, obrazovani, zaposleni ljudi, nemamo ni zaposlenih u stranci. Baš smo tako i ciljali. Zato mislim da je to projekat koji će se održati i mislim da možemo nešto promijeniti.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Ne, nikada. Ni ja lično ni naša stranka. Zato što je brak zajednica muškarca i žene, to je uvijek bilo tako i tako treba da bude. Meni homoseksualni parovi lično ne smetaju ali zna se šta je brak. To je vrlo jednostavno, oni slobodno neka žive zajedno, neka sve rade, neka šetaju gradom ništa mi ne smeta. Samo sam protiv homoseksualnih brakova“.

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „Da, ali ne u BiH. Naš najveći problem su korupcija i nepotizam.“

11. Zna li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Mislim da te stavke na državnom nivou apsolutno nema u budžetu. A na Gradskom se ne izdvaja ništa jer mi nemamo proračuna niti možemo imati dok se ne promijeni Statut“.

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Zato što smo mladi, pametni, neopterećeni, nudimo nešto novo. Nikad niko od nas nije sudjelovao u nikakvoj vlasti i ne snosi nikakvu odgovornost za trenutno stanje u državi. Zato što imamo programe za sve segmente u društvu koje smo mi napravili. Ne zanimaju nas „fotelje“, vlast, zanima nas da mijenjamo način razmišljanja prije svega političara na način da politika treba da radi za narod a ne za vlastite interese. Ne gledamo svoj interes.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Ne.“!!!

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Statut iz razloga što je nametnut i ne odgovara nikome“.

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Definitivno u boljem stanju nego sada. Zar može biti gore. Potrebno je promijeniti Statut Grada Mostara“.

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- Ne, apsolutno nije potrebno barem sad u situaciji kad imamo dva entiteta, jer ja govorim sa hrvatske strane. Ako budemo nekad imali tri entiteta da a sada ne. Zašto bi nam trebalo? Imam državljanstvo BiH i završena priča.

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- Ključni problemi su korupcija i nepotizam pri zapošljavanju.

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- Razviti infrastrukturu, napraviti autoput, ceste, definitivno modernizacija Mostarskog aerodroma. Mi imamo sve preduvjete, ne samo Mostar, i oko Mostara mi imamo dosta za ponuditi. Od Počitelja, Međugorja ali mi moramo modernizirati svoj aerodrom da nam gosti ne bi slijetali u Dubrovnik, Sarajevo, Split i da u Mostar dolaze na jednodnevni posjet. Mostar treba napraviti sjedištem, da bi turisti dolazili ovdje a išli u posjetu drugima. Kako? Ulaganjem. Možemo ukinuti izdvajanja za političke stranke, ukinuti profesionalizaciju mandata i uložiti u turizam.

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Potrebno je prvo odrediti šta je segregacija a šta borba za ljudska prava. Dualno obrazovanje je sekundarni problem. Primarni problem nam je da oni koji primaju plaću za provjeru nastavnog plana i programa apsolutno ne rade, tj. slabo rade. Dualni program nije segregacija to je raznolikost. Bolje je da u Mostaru imamo predavanja i na Hrvatskom i Bosanskom obrazovnom programu nego da nam se desi kao npr. u Banja Luci da imate samo na jednom ili u Sarajevu samo na jednom ili Zenici, Bijeljini. Bolje je da smo različiti“.

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Nismo upoznati sa statistikom jer nema statističkih podataka što se tiče toga. Potrebno je utvrditi koja su deficitarna zanimanja, dati stipendije i na tržištu rada naći posao. Nije riješenje izbacivati jedna te ista zanimanja. Ni ljudi koji su završili određene fakultete prije 10 godina se nemaju gdje zaposliti. Utvrditi koja su deficitarna zanimanja i ulagati u njih“.

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „Nama su državni fakulteti problem a ne privatni. Samo pogledajte kako je ko primljen na državne fakultete. Podvucite crtu, prvih 150 je 100% štela. Prvo ulaze podobni pa tek kasnije ovi što stvarno zaslužuju. U biti to je sve korupcija i nepotizam. Neka postoje privatni fakulteti ali potrebno je pooštriti mjere otvaranja. U svijetu svugdje postoje privatni fakulteti. Bolje je imati više izbora nego manje“.

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Prijedlog izmjena mirovinskog sustava, razdvajanje mirovina iz radnog odnosa i onih po drugom osnovu. Prijedlog mjera za zapošljavanje i razvoj gospodarstva. Razvojem gospodarstva i potenciranjem domaće proizvodnje mislim da možemo raditi na ovom pitanju, ali bez toga teško jer u nas se sve svodi na uvoz a znamo da se novac zarađuje proizvodnjom i plasiranjem svojih proizvoda. Samo domaća proizvodnja i zaštita domaćih proizvoda“.

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „Najlakše i najbolje bi bilo potenciranje domaće proizvodnje na uštrb uvoza. Definiranje stope PDV-a, smanjiti PDV. Uvođenje pojma periodičnih taksi na sezonske proizvode. Pojednostavniti način registriranja preduzeća, smanjiti papirologiju“.

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Ja bih se složio da su bili protesti, i da su krenuli kao protesti građana ali se nastavilo kao politički instruirani protesti. To je definitivno bilo sve osim protesta. Protesti su ono što su ljudi u Tuzli radili, kada nisu pola godine, godinu primili platu, oni su stajali, izašli pred svoju firmu, pred kameru i rekli šta misle. Nije protest kad stavite kapu i poneste torbu punu Molotovljevih koktela ili čega već, to je kazneno djelo“.

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Da. Pod nekim strogim uvjetima, zakonski uređeno. Mi imamo većih problema od marihuane. Ja ne znam nikog u zadnjih 10 godina da je u Mostaru uhapšen zbog marihuane, nama je problem maloljetnički alkoholizam, kockanje, kladionica. Nije nama problem marihuana“.

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „ Mladi ljudi nisu podijeljeni po nacionalnoj osnovi. Meni niko nigdje ne brani da odem, ja mogu otići u svaki dio ovog grada te mislim da nikome nije zabranjeno da ide u bilo koji dio grada. Da li smatrate da je fizička barijera jedino što može podijeliti ljude? Ne ali ja u Mostaru ne vidim podijele“.

Zašto onda u Mostaru imamo najveći broj incidenata počinjenih iz mržnje na nacionalnoj osnovi?

„Zato što je Mostar jedini grad u postotcima u kome živi više naroda, za razliku od Sarajeva, Banja Luke. U Sarajevu ne možete imati nacionalne mržnje zato što je 90% jedne nacije, u Banja Luci ne možete imati međunacionalne sukobe jer nemate se s kim sukobiti, tako isto u Bijeljini. Ja mislim čak da se previše potenciraju ti problemi, više ima pozitivnih primjera nego negativnih samo što je najlakše negativne izdvojiti. Umjesto da svi volimo Grad u kojem živimo i da kažemo da ima više pozitivnih primjera. Po meni mladi ljudi su ujedinjeni“.

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Mislim da uvijek može bolje ali realno u kulturu se slabo ulaže, tj. kultura je spala na entuzijazam pojedinca. Kada bi se kultura finansirala kroz budžet a ne kroz neke druge grantove bilo bi drugačije. Mi ćemo se zalagati da se kultura finansira kroz budžete“.

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Svaki zakon je zakon za mlade, ne postoje zakoni za stare i zakoni za mlade. HRS je u svom gospodarskom programu definirao izmjene npr. zakona o gospodarskim društvima i dao prijedloge određenih poreskih olakšica za mlade poduzetnike, poticaja za malo i srednje poduzetništvo mladih od 35 godina i dr. Nije potreban poseban zakon o mladima, nego puno veći pristup koji će uključivati mnogo širi zakonski okvir.“

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Statut grada je nametnut od strane OHR-a i dok god je BiH država protektorat OHR-a, gdje se na njegove odluke ne može uložiti prigovor i/ili žalba bilo kojoj pravosudnoj instituciji, Statut grada je itekako usvojen. HRS je jedini izišao s prijedlogom izmjena izbornog zakona za Mostar, kako bi uopće došlo do izbora, a izmjene Statuta bi se morale dogoditi u budućem gradskom vijeću.“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

- „To biste trebali upitati one koji su vladali do sada. HRS ima prijedlog prenamjene određenih proračunskih stavki za društveno korisnije stvari, poput porodiljnih naknada. Samo ukidanjem privilegija političkim dužnosnicima, onemogućavanjem profesionalizacije mandata i ukidanjem proračunskih davanja političkim strankama, na razini godine bi se moglo uštedjeti oko 1,5 mln KM za ovu i slične nakane.“

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „Drago mi je da ste to pitanje postavili. Po Zakonu se kaže da će se postupno uvesti besplatni udžbenici za početak, osnovno školovanje bi trebalo biti besplatno ali mislim da je to pitanje za ljude na vlasti, jer uvijek su isti ljudi samo u drugim strankama kod nas na vlasti i iz razloga što oni nisu nista poduzeli imaju Zakon koji ne provode, ništa nisu poduzeli da bi se to promijenilo. I dalje se Zakon ne poštuje , ne poštuje se zato što se novac troši na skupe automobile, mobitele, razne pogodnosti i iz tog razloga imamo problem sa obrazovanjem“.

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj.sticanja prvog radnog iskustva?

- „Prije svega trebalo bi uskladiti obrazovni sustav sa tržištem rada. Moramo utvrditi koja su nam deficitarna zanimanja i onda ulagati u te ljude, davati im stipendije, a ne izbacivati svake godine s fakulteta 500 studenata za koje nema posla. Mi svake godine izbacimo 1000 ekonomista u Gradu. Gdje ćemo sa njima? Nema posla za ove što su završili prije 10 godina a ne za ove koji će sutra ili prekosutra završiti“.

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „Potrebno je prvo obezbjediti posao mladim ljudima, omogućiti mladim ljudima besplatno studiranje pa tek onda raspravljati o tome. To je pitanje za nekoga ko živi u Evropskoj Uniji ali nažalost mi ne živimo u Evropskoj Uniji i na to pitanje nemam odgovor. Da bi stvorili sebi stambeno pitanje mlada osoba mora raditi. To je pitanje za

nekoga ko je u vlasti. Tu nema rješenja. Uzmite koliko košta kvadrat stana i koja je prosječna plata i vidite kad ćete riješiti problem stambenog pitanja.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Ne može se preživjeti. Živi se ali na način da te pomaže neko“.

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „Bosna i Hercegovina ovakva ne treba Evropskoj Uniji, ove probleme što mi imamo ja stvarno nikome ne želim. Što se tiče inače pristupanja Evropskoj Uniji Evropska Komisija je donijela odluku da idućih 10 godina nema proširenja tako da valjda će se u tih narednih 10 godina nešto uspjeti riješiti. Mislim da BiH ovakva kakva jeste ne može opstati, previše je previranja, ne bavimo se nekim važnim stvarima tako da mislim da BiH ovakva ne može opstati. S ovim radom političara koji su do sada na vlasti zadnjih 20 godina, ne govorim stranaka nego političara, jer ovdje svako mijenja stranku, onda osniva svoju dakle definitivno ne može BiH opstati ovakva kakva jeste.“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i šta treba uraditi na tom putu?

- „Euroatlanski put je jedna demagoška floskula koja ne postoji. Kada god upitate političara šta je uradio u zadnjih 4,8,10 godina njegov odgovor je da je radio na euroatlanskom putu. Ja apsolutno ne vidim da smo mi igdje pristupili zadnjih 20 godina i zaista ne znam kad ćemo pristupiti ovim važnijim Evropskoj Uniji, NATO-u, ako ova vlast ovako nastavi nećemo nikad.“

Šta bi trebalo uraditi na tom putu zaista ne bih znao, trenutno se ne može ništa uraditi na tom putu jer je to fikcija, nema odgovora na to pitanje jer ja evo ne vidim da smo išta uradili po tom pitanju zadnjih 20 godina, tu nema konkretnog odgovora“.

HRVATSKA STRANKA PRAVA

Gdin. LUKA RAGUŽ

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Potrebno je stvoriti nova radna mjesta, ojačati gospodarstvo, stvoriti pozitivni ambijent za strane i domaće ulagače, da se proširuje proizvodnja ali trebamo i stvoriti i pozitivnu političku situaciju. Da pojedine političke stranke spriječavaju otvaranje novih radnih mjesta drugim političkim strankama.“
2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Treba osigurati kvalitetnije školovanje, srednjoškolsko školovanje. Knjige su jako skupe i roditelji ne mogu prisušiti svojoj djeci ni knjige. Smanjiti cijenu školarina na fakultetima. Osigurati uvjete za normalan život.“
3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „Taj novac ide u krpljenje proračunskih rupa.“
4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „Problem se može podijeliti na dva dijela: organizirano prosjačenje i prosjačenje gdje ljudi prosjačenje jer zaista nemaju koru kruha da prežive. Prosjačenje se može smanjiti otvaranjem novih radnih mjesta, znači smanjivanjem broja nezaposlenih. Niko ne prosjači zato što ima“.
5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?
 - „Sve je to povezano sa materijalnim stanjem. Ljudi koji nisu u mogućnosti upisati fakultet i slično imaju viška vremena i onda prelaze na lakše ili teže droge. Gospodarstvo je lijek.“
6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?
 - „Cilj je da se odmah krene na izborima, biranjem vlasti u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj. Da ne bude korupcije pri biranju izaslanika u Parlamentarnoj Skupštini....“
7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?
 - „Naravno, mi zagovaramo ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju ali ne u ovakvom trenutnom stanju i ne pod svaku cijenu“.

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Meni je politika uvijek bila interesantna i kao student politologije odlučio sam se malo aktivnije baviti politikom kroz HSP jer mladi nisu dovoljno zastupljeni. Oni koji jesu su u pojedinim političkim strankama i oni rade po nalogu njihovih rukovodećih. Ušao sam u politiku s namjerom da nešto promjenim, da mladi ne budu samo kao pijuni i smatram da mladi ljudi mogu itekako nešto promijeniti u politici.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Mi smo strogo protiv legalizacije homoseksualnih brakova. Mi samo podržavamo brak između muškarca i žene.“

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „Ne. U čitavoj BiH mlada osoba ne može dobiti posao bez štele. Trenutno mlada osoba u BiH može dobiti posao kroz političku stranku ili ako je podobna političkoj stranci. Korupcija. Naša stranka se zalaže da uradi najtransparentnije zapošljavanje.“

11. Znete li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „0,05 % na nivou BiH se izdvaja za mlade, ne dovoljno. Na gradskom nivou su mizerna sredstva, bolje je da se i ne daju nikakva sredstva nego izdvajati tako mizerna sredstva.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Zato što je stranka koja razumije glas mladog čovjeka, koja uvažava mišljenje mladog čovjeka koji je u stranci i što zajednički dolazimo do zajedničkog interesa.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Možemo govoriti i da jeste i da nije. Pojedini turisti kada dolaze u Mostar mogu primijetiti da je podijeljen grad ali isto tako vidimo da niko nikome nije zabranio da ulazi u neki kafić ili trgovinu na jednoj ili na drugoj strani. U određenim situacijama jeste u određenim nije. Mislim da pojedini političari dijele Mostar na dva dijela da bi oni poentirali tako da se stvara slika u društvu da je Mostar podijeljen grad, međutim na kraju krajeva i jeste. Mislim da mlade ne treba opterećivati sa tim i potrebno je pustiti sve da ide svojim tokom. Osjeti se i vidi se podijeljenost ali podijeljenost dolazi do izražaja tek onda kada pojedine političke vođe u Županiji ili Gradu počnu dijeliti Mostar (HDZ na jednu, SDA na drugu stranu). Mostar jeste podijeljen“.

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Ukinuli bi da se načelnici biraju na mandat od 4 godine. Potrebno bi bilo da oni imaju status državnog službenika, znači on je tu do mirovine jer njima ništa ne znače 4 godine. U Mostaru bi uveli 30 mjesnih zajednica, svaka mjesna zajednica da bude ravnopravna i da ima svoje predstavnike koji će se brinuti o toj mjesnoj zajednici koji će na kraju donijeti balans svima u Mostaru.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Kao središte kulturnog, političkog i gospodarskog administrativnog središta Hercegovine. Mostar mora povećati broj zaposlenih da bude kostur Hercegovine i samo novim radnim mjestima možemo ojačati Grad Mostar. „

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Nije. Entitetskim državljanstvom samo bi potvrdili da je BiH podijeljena na dva dijela. BiH je država tri konstitutivna naroda“.

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „To što se zapošljavaju stranački podobne osobe, nema nikakvih kriterija, jednostavno se na stranačkim sastancima dogovori da će ujutro doći ta i ta osoba na posao kasnije se natječaj provede „pro forme“. I zato se događaju štrajkovi, stvara se višak kadrova i događa se zbrinjavanje kadrova SDA i HDZ.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- „Urediti Grad kao kompletnu regiju Hercegovine, potrebno je uvezati i Blagaj, Stolac, Međugorje, Trebinje da svi surađuju a ne da svak vuče na svoju stranu. Konkretno Mostar treba staviti kao centar turističke regije odakle će se sve kasnije granati“.

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Mi nismo ni protiv ni za ujedinjavanje programa ali bi bila velika prednost da se nastavi kao do sada sa tri konstitutivna naroda da imaju tri nastavna plana i programa ali da budu ravnopravno zastupljena na čitavom području BiH. “

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Upoznati smo da veliki broj nezaposlenih mladih osoba sa VSS, oko 15 tisuća u Federaciji BiH. Mislim da su to velike brojke, veliki pokazatelji da se ne radi ništa da se zbrinu visoko obrazovani mladi kadrovi koji jedino mogu napraviti nešto bolje za ovu državu“.

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „Privatni fakulteti su top tema u zadnjih nekoliko godina na području Hercegovine pa i na području čitave BiH i čim pojedini privatni fakultet dobije dozvolu od nadležnog Ministarstva znači on može raditi i izdavati diplome. Mislim da su trenutno bolji uslovi na privatnom nego na državnom fakultetu jer znamo da na državnim fakultetima ima puno kriminala i korupcije. Državni fakulteti su u službi tj. vlasti pijedinih političkih stranaka. I za mene apsolutno nema nikakve razlike privatni ili državni fakultet jer oboje imaju dozvolu Ministarstva obrazovanja te Županije.“

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Stvoriti što bolje uvjete za mlade bračne parove (obezbjediti naknade za svako novorođenče). Smanjiti broj administracije, da županije daju poticaje, pozitivno ozračje i pozitivnu klimu. Napraviti određene uštede u proračunu.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „Potrebno je popraviti kroz niz pogodnosti kao npr. odabrati kredite s malim kamatnim stopama sa grace periodom od dvije godine. Uspješnim firmama stvoriti još bolje uvjete.“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Građani su opravdano iznijeli svoje nezadovoljstvo. Građani moraju biti aktivniji i na ovim izborima dati glas onim kandidatima za koje znaju da nisu korumpirani.“

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Ne. Mi smo strogo protiv legalizacije marihuane i svih oblika droga. Ni u kom slučaju. Štetna je za mlade osobe u njihovom razvoju.“

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „Možemo odgovoriti i da jeste i da nije. Postoje određene podjele ali ja ne znam da je neko nekome zabranio da se kreće bilo gdje po gradu. Mislim da u konačnici mladi ljudi ljudi nisu podijeljeni po nacionalnoj osnovi ali u političkom kontekstu jesu. Mostar nije podijeljen.“

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Da. U Mostaru je jako malo kulturnih dešavanja, barem s onim što sam ja upoznat. To je zbog krize u kulturnim institucijama, potrebno se malo više aktivirati a ne iz pojedinih ministarstava u smjeru kulture dodjeljivati sredstva nekim stranačkim kadrovima koje će samo napraviti neku etničku večer i slično. Mislim da se ti novci mogu mnogo bolje iskoristiti.“

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Mladi ljudi su budućnost zemlje, Zakon o mladima je vodilja za te mlade ljude kojima je potrebno objasniti koja su njihova prava i obaveze pri mogućnosti implementacije samog Zakona.“

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Bez komentara“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

/ Isteklo vrijeme za odgovor. /

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „To je nedorečenost Zakona, problem se stvara što je pojedinim političarima bitno da oni imaju i da oni mogu a ne da ulažu u obrazovanje. Obrazovanje je temelj svake države pogotovo osnovno školsko obrazovanje. Moguće je napraviti da bude 100% besplatno, a ako ne, onda minimalno 70% besplatno tako da se smanje neki troškovi. Nije moguće da jedna knjiga košta 30 KM. Ako je nešto obavezno onda se moraju stvoriti uvjeti da se to provede.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj. sticanja prvog radnog iskustva?

-, HSP će tražiti da svaka mlada osoba koja ima određeno školovanje, pogotovo fakultetski obrazovane osobe, da moraju pri završetku imati mogućnost odrađivanja pripravničkog staža. Tražit ćemo da se donese zakon da svaka mlada osoba nakon završetka fakulteta ima automatsko pravo da završi prvu godinu radnog iskustva.“

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „Potrebno je osigurati radna mjesta mladim ljudima ali isto tako kroz ta radna mjesta potrebno je osigurati neke pogodnosti mladima da mogu kupiti stanove po nekim povoljnim uslovima (određene kredite), isto tako ti mladi trebaju znati kako vraćati taj kredit, ako ne rade, nemaju radnih mjesta onda i nemogu vraćati kredite“.

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Ne znam. Veliki broj naših građana preživljava i sa još manjim primanjima što je dovoljno da se podmire osnovne životne režije struja, voda, komunalije itd. i mislim da to jednoj četveročlanoj obitelji nije dovoljno. Nemoguće je za živit, ni 24 sata.“

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „BiH ovakva kakva jeste ne može opstati, imamo oko 180 ministara u Federaciji, to je preglomazan administrativni aparat, svaki ministar ima barem 3-4 zamjenika, ima vozača i očigledno je da ovakva BiH ne može opstati i mi ovakvi ništa ne značimo Evropskoj Uniji. Moramo napraviti gospodarske i političke reforme.“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i sta treba uraditi na tom putu?

- „Vidimo da pojedini političari stalno pričaju o euroatlanskom putu, ulasku u NATO, Evrpsku Uniju ali tako isto znamo da se Republika Srpska protivi ulasku BiH u NATO dok Federacija vuče ulazak u NATO i tu se stvaraju zategnuti odnosi. Pola države je za a pola protiv. Svi bi tamo a niko neće da napravi neki prvi iskorak. Mislim da političari koji dolaze iz Republike Srpske bi trebali biti malo elastičniji.“

SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST

Gdin. VEKAS RAHIMIĆ

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Za početak mi moramo početi otvarati radna mjesta a ne zatvarati ih, kakva je bila praksa do sad. Također moramo usvojiti zakone i druge mehanizme kako bi mladim ljudima osigurali radna mjesta i na taj način zaustavili njihov odlazak iz zemlje.“
2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Kao što sam rekao u prvom pitanju prvo moramo obezbjediti nova radna mjesta, zatim nova vlada mora štiti prava mladih ljudi, mora im osigurati pravdu, poštenje i transparentnost, to jest vlada mora dati do znanja da cijeni njihov trud i zalaganje.“
3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „Privatizacija bi u teoriji trebala pomoći državama u tranziciji da dođu do potrebnog novca tako što će privatizovati firme, pogone i druge objekte koji se nalaze u vlasništvu. Na taj način država dolazi do novca koji može iskoristi za daljni razvoj i unaprijeđenje ekonomije. U suštini privatizacija i nije loša ako se potpiše dobar ugovor o privatizaciji. Nažalost to nije slučaj u našoj državi gdje korupcija prevladava, pa su gotovo sve privatizacije sumnjive i dokazano loše po državu i građane.“
4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „Problem prosjačenja postaje sve veći problem iz godine u godinu u našem gradu. Prosjake možemo podijeliti na one koji nemaju šta da jedu pa su prisiljeni na taj čin i pored njih imamo varalice kojima je to samo jednostavan način da dođu do novca. Zbog toga ovim grupama moramo prilaziti na različite načine. Za prvu navedenu grupu se moraju birnuti socijalne službe, tim se ljudima treba osigurati socijalna pomoć kako više ne bi prosjačili, dok za ovu drugu grupu moramo uvesti strožije kazne.“
5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?
 - „Prvo distributeri droge se moraju kažnjavati strožije, onda moramo izgraditi centar za rehabilitaciju kako bi zbrinuli ovisnike adekvatno. I također moramo raditi na reintegrisanju liječenih ovisnika u naše društvo kako se ne bi poslije opet vraćali drogama.“

6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?

- „Zdravstvo u Bosni i Hercegovini je najpodložnije korupciji i to zbog više razloga. Naš zdravstveni sistem je razjedinjen, mi imamo dvanaest ministarstava zdravlja i svaki se na svoj način bori protiv korupcije, dakle nema koordinacije i jedinstva i zbog toga vlada i nered u zdravstvu. Upravo na tome mi u SBB-u planiramo najviše raditi kada je zdravstvo u pitanju dakle njegovo ujedinjenje. Također moramo ubrzati i process informatizacije sistema jer je i to jedan vid borbe protiv korupcije i također moramo uvesti češće inspekcije u zdravstvenim ustanovama.“

7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?

- „Da smatramo da je Bosni i Hercegovini mjesto u europskoj uniji da tamo treba ući što prije“.

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Za politiku sam se počeo interesovati vrlo rano i s vremenom sam odlučio aktivnije se baviti njom.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Naša stranka je protiv legalizacije homoseksualnih brakova u ovom trenutku. Također važno je napomenuti da se u našem društvu ne priča dovoljno o ovoj temi što je također problem jer kad tad i ovo pitanje će doći na red.“

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „Može ali jedino kod privatnika, nažalost rijetko ko dobije posao u javnim preduzećima i administraciji bez štele. To je i jedan od razloga zašto mladi odlaze iz zemlje, jer koliko god se trudili ne mogu da se zaposle tamo gdje bi se trebali zapošljavati bez problema.“

11. Znete li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Ja sam došao do podataka da grad Mostar izdvaja za projekte mladih 30 hiljada KM godišnje, dok što se tiče države nisam došao do novijih podataka, ono što znamo jeste da je 2006 godine vlada izdvajala ukupno 5 miliona KM da bi 2008 taj iznos bio 2,8 miliona KM dok u istom tom periodu su porasle plate ljudima koji rade u administraciji, 2011 država je izdvojila samo 1 milion KM za mlade.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Zato što naša stranka nudi nove ljude i to većinom mlade, uspješne i obrazovane ljude koji najbolje razumiju potrebe i probleme mladih ljudi u našoj državi i imaju dovoljno želje energije i elana da mijenjaju stvari u našj zemlji.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Da nažalost Mostar je podijeljen grad,nekad su to bile administrativne podijele a danas su više psihološke podijele.Nažalost zadnjih godina nije se radilo puno na zbližavanju ljudi posebice mladih jer ipak ova država i ovaj grad ostaju nama u nasljeđe.Najžalosnije od svega jeste to da još ima ljudi koji još nisu vidjeli čitav Mostar,koji još nisu vidjeli Stari most i to je ono na čemu treba poraditi.Moramo zbližiti mlade ljude sa dvije strane Neretve kako bi spasili naš grad i naše društvo.To je odavno trebao da bude glavni zadatak svim strankama u gradu ali ipak njima je političko prepucavanje puno važnije u normalnog grada.“

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Naravno pored otvaranja novih radnih mjesta poradio bih najviše na sigurnosti u gradu jer i to je već godinama gorući problem pored nezaposlenosti.Također pokrenuo bih proces obnove grada jer iako je rat završio prije skoro 20 godina kada prođete nekim djelovima grada imate osjećaj kao da je rat završio jučer.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Vrlo je teško dati procjenu grada za 10 godina naročito ako znamo da se politička situacija u čitavoj državi mijenja vrlo često. Ali mislim da moramo ostati pozitivni tako da naša vizija Mostara za 10 godina bi bila vizija jednog urednog, razvijenog i politički stabilnog grada.“

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Ne, entitetsko državljanstvo je u potpunosti beskorisno i jedina njegova funkcija je da poveća podjele u ionako podijeljenoj državi.“

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „Ključni problemi obrazovnog sistema su njegova razjedinjenost (slično kao i u zdravstvu), naš obrazovni sistem produbljuje podjele među mladima u BiH. Također velik problem je i nekvalitetni prosvjetni radnici.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- „Mostar je grad koji ima ogroman potencijal za razvoj modernog turizma, da bi to postigli moramo prvo urediti i očistiti grad, onda moramo poboljšati ugostiteljsku ponudu i do maksimuma iskoristiti sve kulturno historijske spomenike u ovoj regiji kao što su Herceg Stjepan grad i Počitelj.“

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Dualni sistem je jedan od glavnih uzroka svih podjela u državi jer od početka učimo našu djecu podjelama i mržnji. Taj sistem se što prije mora ukinuti. U svemu ovome se moramo zapitati zašto djeca moraju biti odvojena na likovnom i muzičkom ako su već odvojeni na jezicima i historiji.“

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladima sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Nažalost nisam pronašao precizne podatke u vezi nezaposlenim mladima sa VSS, brojke se uglavnom kreću oko 60 do 70%. Moramo uvesti zakone i druge mehanizme kojima ćemo ograničiti broj studenata na fakultetima koji “proizvode” najviše nezaposlenih u državi, dok s druge strane moramo davati više stipendija za deficitarna zanimanja kao što su inženjeri, arhitekti, građevinci i sl.“

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „Privatni fakulteti su nažalost leglo korupcije u državi (čast izuzetcima) ,umjesto da mladim ljudima pruže bolje uslove studiranja i nove prilike za unapređenje znanja oni se samo uklopili u sivilo obrazovanja u našoj zemlji.“

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Moramo osigurati više novca za naš socijalni sistem, i moramo zaposliti više profesionalnih socijalnih radnika jer jedan od glavnih problema je i needukovano osoblje u socijalnim službama.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „Prvo moramo ubrzati proces registracije preduzeća jer BiH je 131 od 180 zemalja po sporosti registracije preduzeća, samim tim odbijamo strane investicije u zemlju. Dakle

prvo to moramo riješiti a onda smanjenjem javne potrošnje možemo osigurati dovoljno novca za poticaje našim ljudima koji imaju dobre poslovne ideje.“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Građani su dobili samo još jednu potvrdu da ovu vlast ne zanimaju njihovi životi i potrebe. Sve ono što su građani radili u februaru sada moraju nastaviti u oktobru na izborima tako što će dati šansu novim ljudima za bolje sutra.“

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Samo u medicinske svrhe“.

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „To je najveći problem i glavna kočnica razvoja ne samo Mostara nego i čitave države.“

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Ne samo da ima manjak kulturnih dešavanja nego i naše kulturne ustanove kao što je Narodno pozoriše se zatvaraju zbog nedostatka finansijske pomoći. Jedan grad ne može biti grad ako nema pozorišta. U našem gradu egzistira dosta dobrih kulturno-umjetničkih društava, imamo odličan teatar mladih i dosta dobrih horova a grad ih ne finansira nikako a upravo su umjetnici i sportisti najbolji ambasadori i sponzori nekog grada i države.“

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Zakon za mlade FBiH je vrlo bitan jer se zahvaljujući tom zakonu najbolje se štite prava mladih ljudi, najveći problem je njegova implementacija, da bi se omogućila implementacija ovog zakona potrebno je smanjiti javnu potrošnju i plate u administraciji, na taj način osiguravamo dovoljno novca za finansiranje zapošljavanja mladih kao i njihovo stambeno zbrinjavanje.“

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Statut Grada Mostara nije usvojen zbog nemara političara koji su učestvovali u lokalnoj vlasti ali i zbog nemara predstavnika međunarodne zajednice u BiH jer ipak su oni prije 10 godina taj statut nametnuli iako su znali da nije u skladu sa ustavom FBiH. Moja stranka SBB BiH se prije svega protivi svakoj podjeli Mostara bilo na dvije, četiri ili šest općina kako pojedine stranke zagovaraju, mi smatramo da podjela Mostara na dvoje znači podjelu BiH na troje čemu se najviše protivimo, najbolje rješenje za Mostar imajući u vidu njegovu etničku raznolikost jeste rotacija hrvatskog i bošnjačkog gradonačelnika svake četiri godine, na taj način bi se stvorio balans i izbjegle sve buduće političke krize kao i etnički nemiri i nepotrebna politička prepucavanja.“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

- „Na ovo pitanje jedini pravi odgovor mogu dati predstavnici stranaka koje čine vlast u našem kantonu jer se ovo pitanje direktno tiče njih, do sada se vlada HNK pravdala nedostatkom novca a mi smo svjedoci da i kantoni koji su siromašniji od HNK isplaćuju naknade za porodilje na vrijeme.“

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „Da, to i jeste problem jer kažemo da je osnovno obrazovanje obavezno a u stvari roditelji izdvajaju i do 300 KM na udžbenike i pribor. U svakoj zemlji EU država osigurava i prevoz, knjige i pribor, tako da ako već težimo ka EU onda i mi moramo uvesti ovaku praksu.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj. sticanja prvog radnog iskustva?

- „Prvo zapošljavanje je jako bitno jer mladi tako uče da rade i uvode se u ono što ih čeka u budućnosti. Mi smatramo da mladi bi trebali stjecati prvo radno iskustvo već u srednjoj školi jer takva je praksa u skoro svim državama EU. Da bi to postigli moramo osigurati dovoljno poticaja za firme i proizvođače koji bi zapošljavali mlade osobe.“

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „To pitanje treba rješavati u okviru Zakona o mladim, moramo mladim osigurati olakšice prilikom kupovine stana i traženja posla.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Vrlo teško a ono što je najgore jeste to što u našoj zemlji ima onih koji moraju preživljavati i sa manje od 400KM zbog toga je važno da na vlast dođu novi ljudi, neka nova lica koja imaju dovoljno želje, snage i energije da naprave promjene u zemlji.“

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „BiH će uvijek postojati, nju niko ne može ukinuti, za ovu zemlju su naši očevi ginuli i zbog toga je trebamo čuvati. Naravno ovakvo državno uređenje se mora mijenjati kako država ne bi stajala u mjestu u političkom i ekonomskom smislu. Ovakva BiH ne treba EU to je sigurno ali kada bi uredili našu državu na drugačiji način sigurno da bi i Evropskoj uniji bili privlačniji. EU želi da BiH bude njen dio ali jasno su nam dali do znanja da nas neće uvesti u Brisel na “štelu” kako bi naši neodgovorni političari željeli, nego da se moramo dobro potruditi za status člana EU.“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i šta treba uraditi na tom putu?

- „Euroatlanski put je složen proces koji jedna država mora proći da bi postala dio EU i NATO pakta. Da bi postali dio EU i NATO saveza naša zemlja mora proći kroz mnoge ustavne, političke i ekonomske promjene a kada vidimo današnju situaciju u BiH jasno je da smo premalo uradili posla na tom putu.“

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE

Gdin. ĆURIC GORAN

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Prije svega treba mladima obezbijediti adekvatan i moderan sistem obrazovanja kako bi mladi dobili potreban „know-how“ koji ne bi tjerao poslodavce da nove uposlenike stalno šalju na dodatne obuke isl. Olakšao bi procedure za pokretanje novih biznisa, stimulirao one grane i sektore privrede koje imaju veliki potencijal za razvoj i zapošljavanje. Radio bih na motivaciji mladih da vrše permanentnu edukaciju i dograđuju svoj CV i da proaktivno traže posao, jer posao neće naći njih.“
2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Tako što ću im obezbijediti dostojanstven život u vlastitoj zemlji. Naša zemlja je bogata prirodnim resursima, ima velike potencijale za ekonomski rast i razvoj, obrazovane, pametne i vrijedne ljude. Samo je potrebna politička stabilizacija i osjećaj investitorima da je investiranje u BiH bar sigurno, a onda će se i sam uvjeriti koliko može biti i profitabilno. Mladi trebaju raditi i na svom patriotizmu, jer sam i na svojoj koži osjetio poruku iz poznatih stihova „ostajte ovdje, sunce tuđeg neba vas grijati neće, kao što grije ovo“.
3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „Privatizacija je proces kroz koji su prolazile sve zemlje u tranziciji, te tako ni BiH nije bila izuzetak. Privatizacija sama po sebi može biti i jako pozitivna ako će omogućiti brži i bolji napredak datog privrednog subjekta, sa novim idejama, sposobnim ljudima, tehnologijama isl. Privatizacija koja ima za cilj uništenje poslovanja, obespravljanje radnika i prodaju privrednog subjekta u korist nekolicine koja će to unovčiti, takvu privatizaciju treba spriječiti, a već učinjenu revidirati.“
4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „Inače smatram da imamo veliki broj policijskih i sigurnosnih snaga koje nisu Bog zna kako uvezane, što je potvrđeno napadima na zgrade koje su simbolizirale državu i njene organe. Što se tiče prosjačenja, prvo treba pronaći ljude koji to vode, oni koji prose su samo sakupljači sitnog novca na ulici, zatim te osobe procesuirati, a žrtve prosjačenja okrenuti u društveno koristan rad i edukaciju.“

5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?
- „Organizirati što više edukativne nastave u školama i saeminara za mlade kako bi razumijeli problem koji droga sa sobom nosi. Kroz jake policijske snage suzbiti organizirani kriminal i trgovinu opojnim drogama.“
6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?
- „Prije svega treba ljekarima i zdravstvenim radnicima vratiti njihovo dostojanstvo. Ne smijemo dozvoliti da su i prosječni ljekari u razvijenim zemljama tzv. posebna kasta, a u BiH jedva spajaju prvi s prvim. Drugo putem udruženja ljekara promovirati poslovnu i ljekarsku etiku, te strogo sankcionirati one koji te odluke ne budu poštovali.“
7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?
- „BiH definitivno mora ubrzati reformski proces, ali voditi računa da do pristupa EU dovoljno ekonomski ojača kako ne bi na koljenima pristupila Uniji, jer bi brzi i nespremni ulazak dodatno uništio domaću privredu i najvjerojatnije vodio prodaji vitalnih državnih preduzeća i eksploataciji naših prirodnih bogatstava. Dakle, tajming integracije treba biti određen kako bi najveću korist od ulaska u EU imala upravo BiH i njeni građani.“
8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?
- „Činjenica da su građani izgubili povjerenje u političare, da su reformski procesi zaustavljeni, da je narušen sistem vrijednosti, te da stajanje po strani i negodovanje ne može mnogo promijeniti. Nažalost, mnogi mladi ne vjeruju da se može nešto promijeniti, iako se ja lično prema strancima nisam osjećao inferioran niti sub pari u komunikaciji sa istim, a u njihovoj državi sve „med i mlijeko“. Mi možemo i znamo učiniti našu zemlju boljom i jačom.“
9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?
- „Ovo pitanje je najnezgodnije od svih, jer se dotiče ljudskih prava. Mi još nismo spremni kao društvo da nešto ovome slično legaliziramo. Mnogo razvijenije zemlje, ne mislim samo ekonomski, već i sa aspekta vladavine prava i socijalnih pitanja nisu donjele zakon/e kojima se ovo pitanje regulira. Koliko sam upoznat svega 9 zemalja u EU je legaliziralo homoseksualne brakove, a u još 14 zemalja je u toku određena procedura. Cijenim da niko ne bira svoju seksualnu orijentaciju, već se takav rodi, tako treba imati mnogo tolerancije i volje da ljudi to prihvate. Sve u svemu, smatram da je za BiH još suviše rano za ovakva pitanja.“

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „Da, gdje sam god radio nisam imao štelu. Tu je pitanje koliko su poslodavci u službi institucije/firme na čijem su čelu, da li traže vrijedne i sposobne ili podobne isl. Naravno i etika poslodavca je bitna.“

11. Zna li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Precizan podatak nemam, a i da imam vjerovatno mu ne bih vjerovao. Koliko god da se izdvaja, malo je.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Zato što je jedina pro-Bosanska stranka koja je iznutra demokratski uređena, što se i u slučaju mladih vidi. 30% kandidata na listama su ljudi mlađi od 35 godina, 40 % je žena među kandidatima isl. Također, SDA je jedina koja ima jasan kurs politike i čvrstu platformu te ljude koji hoće i znaju to realizirati.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Nažalost da. Nema vidljivih barijera, tipa zidova isl, ali u glavama ljudi podjele su prisutne, institucionalno također.“

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Mnogo toga. Vjerovatno bih odmah na pozicije u gradskim službama i institucijama stavio ljude koji vole ovaj grad odnosno ono što je on nekada predstavljao, ekonomski, kulturni, sportski, turistički, obrazovni centar regije. Ovako smo nažalost poznati kao grad „slučaj“.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Boljim nego danas.“

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Ne. Koju korist bilo koji građanin ima od toga. Šta bih ja onda bio u Nevesinju, stranac, građanin drugog reda, ili nešto treće? Tužno je da se u ustavima nekih kantona jedan od tri konstitutivna naroda ne navodi, nego svrstava u ostale građane. BiH je moja cijela, kao i svih njenih građana. Ja nemam pravo na bilo koji dio BiH više od bilo kojeg njenog državljanina i obratno.“

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „U ovom segmentu mogu mnogo toga reći. Cijenim da smo veoma nespremni krenuli u reforme obrazovnog sistema, tako da smo napravili neku izvedenicu od istog. Neki

univerziteti, ili bolje reći fakulteti su imali veći uspjeh, ali moglo je bolje. Mnogi profesori i nastavnici nisu spremni za promjene, odnosno iste podržavaju dok se na njih ne odnose. Problem su i podjele na entitetske, kantonalne i druge nadežnosti. Saradnja sa privredom je skromna, državne institucije neodređene, novi ministri nove politike, nema jasnog pravca ni smjera. Dozvolili smo osnivanje mnogo privatnih univerziteta, fakulteta, škola itd, čak i tamo gdje nije postojao ni zakon koji to regulira itd. Jasno vam je šta sam htio reći.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- „Kao dugogodišnji „aktivista“ u segmentu turizma poznajem mnoge probleme. Prije svega moraju se otkloniti se barijere koje su kočile da aerodrom postane funkcionalan, isti i danas ne radi koliko bi mogao, ubrzati obnovu hotela i drugih smještajnih kapaciteta, poraditi na saobraćajno infrastrukturi, i u saradnji sa stručnim ljudima koji su u svijetu poznati kao vrsni turistički djelatnici napraviti pravu ponudu onoga što Mostar i Hercegovina nude i to prezentirati i na domaćem i stranom tržištu.“

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Cijenim da je dobro da sada svi konstitutivni narodi imaju pravo na svoj jezik, iako još negdje postoje takva osporavanja. Naravno kada djecu odvajate kroz školstvo, vrlo često djeca uče dvije ili tri istine o historijskim dešavanjima, što učvršćuje temelje za buduće podjele. Cijenim da svi trebamo imati dovoljno snage i tolerancije kako bi našu djecu učili ispravno i pokazati im da nas mnogo više stvari spaja nego razdvaja.“

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Mislim da sam na ovo pitanje već djelomično odgovorio na jedno od ranijih pitanja. Činjenica je da mnogi mladi upisuju fakultete i za koje znaju da već ima veliki broj ljudi sa tim kvalifikacijama koji su na birou i traže posao godinama. Cijenim da realni sektor, tj. privredni subjekti, ali i npr. finansijske institucije itd moraju tijesno sarađivati sa fakultetima kako bi studenti izlazili spremniji za rad, ali da i tokom studija imaju što više doticaja sa radom u praksi. To bi svakao doprinjelo rastu efikasnosti svih, ali bi dobili i jasan presjek stanja, tj. znali bi koji profili odnosno profesije su nedostatne, a kojih je više nego tržište zahtjeva.“

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „Privatni fakulteti su u anglosaksonskim sistemima prestižne obrazovne institucije. Kod nas ima nekolicina koja se može smatrati kvalitetnim, no ipak mnogi su mišljenja da su to institucije koje su kratkog vijeka i cilj im je da svojim studentima pruže lakši sistem obrazovanja i relativno brzo stjecanje diplome u zamjenu za visoke školarine. Neki univerzitetski profesori ih smatraju legaliziranom prodajom diploma.“

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Mislim da se novac u BiH u velikoj mjeri nenamjeski trošio, te je tako uvijek nedostajalo sredstava za pomoć socijalno ugroženom stanovništvu. Nažalost dešavalo se da su mnogi dobivali invalidske penzije kao ratni vojni invalidi, a da nikada nisu ni ratovali, dok su istinski borci morali spavati na trotoarima i moliti političare da im rješe njihova egzistencijalna pitanja. Jedna opsežna nezavisna revizija je prijeko potrebna, jer se mora procjeniti ko je sposoban za rad, ili u kojoj mjeri bar može biti radno aktivan. Što više ljudi zaposlimo više će novca poreskih obveznika puniti budžete te ćemo imati i sredstava za pomoć socijalno ugroženim. Naravno potrebno je i sivu ekonomiju registrirati i staviti u službu države, a time i svih građana.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „I na ovo pitanje je već djelomično odgovoreno. Potrebno je otkloniti sve barijere koje usporavaju dobivanje dozvola za pokretanje biznisa. U razvijenim zemljama se to rješava on-line ili bar za jedan dan, kod nas treba više sedmica itd. Treba omogućiti poticaje svim potencijalno održivim i profitabilnim preduzećima koja bi uz određene olakšice državnih struktura mogle zapošljavati i širiti svoje poslovanje. Mala i srednja preduzeća su stub razvoja ekonomskog sistema i tu ne treba izmišljati toplu vodu, samo se ugledati na zemlje koje su zdravom ekonomskom logikom generirali ubrzan rast i razvoj, a također su prolazile kroz proces tranzicije ili imale spori ekonomski rast. (Češka, Slovačka, Turska, Poljska itd)“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Koliko znam došlo je do promjena u Tuzlanskom kantonu gdje su protesti i počeli. U ostalim kantonima građani su se više solidarizovali sa protestantima u Tuzlanskom kantonu, gdje je nažalost došlo do paljenja zgrada koje pripadaju svim građanima, a ne samo političarima. Mislim da su izvojevane određene ostavke te je više došlo do kozmetičkih promjena, a ne suštinskih. Također, ljudi koji su vodili te proteste nisu adekvatno artikulirali svoje stavove te su nažalost mnoge mlade ljude dovele pod udar zakona, nego što su konkretno predstavili svoju platformu koju su mogli predstaviti i na ovim izborima.“

Da budem iskren, nije nijedna politička stranka nije formirana koje bi se deklarirala kao ona koju su iznjedrili protestanti, te da se ta ista pojavi na općim izborima u oktobru.“

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Iako je legalizirana u mnogim zemljama, ja nisam za legalizaciju, jer marihuana je najčešće prva stepenica za buduću konzumaciju ostalih opojnih droga, što potvrđuju mnoge relevantne analize stručnjaka koji se bave bolestima ovisnosti.“

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „I na ovo pitanje sam već odgovorio. Takve podjele su u glavama ljudi, koji to Bošnjak, Srbin, Hrvat, Eskim itd može reći da su mu svi pripadnici njegovog naroda prijatelji... ljude treba dijeliti na dobre i loše, a ne po nacionalnoj osnovi. Lično imam prijatelja u svim nacionalnostima u BiH i to me čini jako sretnim. Ono što me čudi je da se svi deklariraju kao proevropski, pa šta ćemo u EU sa ljudima koje slabo znamo, ako se u vlastitom komšiluku stalno dijelimo.“

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Mostar je nekada bio kulturno sjedište ovog dijela Evrope, nažalost kultura je kako u cijeloj BiH tako i u našem gradu pala na niske grane. Potencijali za vraćanje kulture na onaj nivo koji zaslužuje svakako postoje. Imamo brojna kulturno-umjetnička društva, teatre, pozorišta itd, samo je potrebno to podržati i kroz obrazovni sistem djecu usmjeravati prema kulturi, a manje ka ulici i savremenim oblicima zabave itd. Često se čuje, dok ljudi poplaćaju sve obaveze od prvog do prvog ništa ne ostaje za kulturu i rekreaciju. Tužno ali istinito.“

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Sigurno ću nastaviti sa napornim radom u cilju inkluzije mladih i sposobnih ljudi u svim sferama društva. Kao član, aktivista i ujedno predsjednik OO AM SDA Stari grad uvijek sam se zalagao da se mladi i sposobni ljudi moraju respektirati i uključivati u aktivnosti izgradnje države i društva u cjelini, te sam mladima nastojao pomoći kad god i gdje god sam mogao. Naime svjesni smo činjenice da sve više mladih napušta ili želi da napusti BiH, što je posljedica nemogućnosti zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja, tačnije nemogućnosti da žive u normalnim dostojanstvenim uvjetima. Nažalost posljedica svega toga je i opadanje nataliteta i sklopljenih brakova. Zakon za mlade bi trebao omogućiti pomoć u zapošljavanju i stambenom zbrinjavanju što je trend u svim savremenim državama. Mladi su naš potencijal, nikako problem. Mladi imaju svoja prava i obaveze, bez uspješnih mladih ljudi budućnost ove zemlje je u najmanju ruku

neizvjesna. Na ove probleme ću bezrezervno podsjećati starije kolege i boriti se da ovaj zakon bude implementiran u najskorijem roku.“

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Vrlo je teško riješiti ovaj problem, a da svi budu zadovoljni. Postoji izreka da je formula za neuspjeh pokušaj da se udovolji svakome. Rat u Mostaru kao i u BiH nije završen, već zaustavljen, te je Mostar bio predmet i Vašingtonskog i Dejtonskog mirovnog sporazuma, težiti parcijalnim rješenjima je put u neuspjeh. Nama treba reforma cijelog Dejtonskog sporazuma, a ne kozmetičke promjene, nama ovo, vama ono itd. Kao rođeni Mostarac, koji potječe iz familija koje su gradile ovaj grad i njegove institucije, ne mogu prihvatiti želje određenih političkih stranaka koje žele da izvršna vlast u gradu pripada samo onom narodu koji je ratom postao većinski. Ja po tom scenariju nikad ne bih postao gradonačelnik svog rodnog i voljenog grada. Više jedinica sa lokalnom samoupravom i rotacija gradonačelnika svake 4 godine, po principu da ne može biti dva mandata čovjek iz istog naroda. Kad se riješe sve ustavne reforme, ko će biti gradonačelnik biti će manje važno, odnosno neka uvijek bude ona osoba koja će bezrezervno služiti gradu i njegovim građanima.“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

- „Zbog podjela u zdravstvenom sistemu HNK.“

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „Zato što država nije spremno i adekvatno ušla u reforme obrazovnog sistema. I to ćemo nastojati promijeniti nakon izbora u najskorijem roku.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj. sticanja prvog radnog iskustva?

- „To sam već govorio, približiti privredne subjekte i ostale institucije fakultetima, studentski rad u praksi i edukacija koja ih priprema za efikasan rad nakon diplomiranja.“

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „Država bi trebala sufinancirati takve projekte i omogućiti mladima povoljnije kredite i pružati poticaje za zapošljavanje mladih.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Ako se licitira sa vrijednošću potrošačke korpe oko 1500 KM, onda je to nemoguća misija, no ljudi se snalaze, familija šalje iz dijaspore, igre na sreću, posudi u komšije i prijatelja itd. Tužno ali istinito.“

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „BiH treba postati funkcionalnija i smanjiti izdatke na neproizvodne sektore kao što je administracija. No i ovakva kakva je može biti puno bolja, problem je u onima koji misle da bi bez BiH živjeli bolje, ali to je samo zabluda i daleko od istine. Gdje god sam bio, shvatio sam da nijedno sunce ne grije kao ovo naše...“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i sta treba uraditi na tom putu?

- „BiH je zvanično zemlja u tranziciji, ljudi to brkaju sa nerazvijenom zemljom. Tranzicijski proces se završava ulaskom u NATO i EU. To je npr. Završila Hrvatska, ali ipak ima problem sa smanjenjem privrednog rasta, tj. Recesijom. Urađeno je mnogo, samo 11 godina unazad, BIH je bila regionalni lider u euroatlanskim procesima, sad je među najlošijim. Treba se vratiti na one tračnice sa kojih smo skrenuli 2006. godine.“

STRANKA DEMOKRATSKE PARTIJE

Gdin. DAMIR KRČUM

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?
 - „Obezbjediti radna mjesta mladim ljudima znači prvo se pozabaviti problemom zapošljavanja uopšte. Ova zemlja mora sistematski poraditi na tome. To znači otvaranje radnih mjesta. U ovom Kantonu bi to prvenstveno bila jedna sječa propisa jer ova zemlja ima toliko propisa koji onemogućavaju otvaranje novih radnih mjesta, zapošljavanje i samozapošljavanje. Samozapošljavanje je ključ da bi se otvorila nova radna mjesta. U Sloveniji imamo jedan pozitivan primjer : da su u završne razrede srednjih škola uveli predmet poduzetništva, jedna takva inicijativa ovdje nije prošla od strane Ministra obrazovanja Hadžiomerovića, iako je u Sloveniji taj mehanizam pokazao da je povećana stopa samozapošljavanja za 46%.“
2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?
 - „Odlazak mladih ljudi iz zemlje je globalni problem, nije problem samo siromašnih zemalja. Svijet je postao jedno globalno selo u kojem ljudi putuju za bolje sutra. Ovdje bi trebalo poraditi na tome da ovo postane socijalno i ekonomski sigurna sredina za mlade. Mladi se onda ne bi tako lako odvažili da odu u daljinu kada bi imali ovdje siguran posao kada bi ovdje mogli osigurati egzistenciju svojoj porodici i biti sigurni svega drugog što ovaj grad ne nudi, a ne nudi ni onu najosnovniju fizičku sigurnost. Po tom pitanju treba raditi na samozapošljavanju, zapošljavanju, podizanju snage u obrazovanju. Mladi se školuju za diplomu a ne za znanje.“
3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?
 - „Privatizacija se radi po Zakonu o privatizacijama, taj novac odlazi onako kako je predviđeno a on dalje kroz crne fondove odlazi na razne načine. Ako ide pošteno taj novac se jako dobro može iskoristiti za otvaranje novih radnih mjesta, za stipendiranje mladih. Međutim u ovom momentu pokazalo se posljednjih 20 godina da su ga stranke koristile isključivo za svoje privatne svrhe, za bogaćenje preko noći i slične stvari. Naši hoteli se prodaju zato što oni jednostavno u kapitalističkom društvu ne mogu egzistirati kao državne firme. Mi imamo jedan zakon o javnim nabavkama koji njima ne omogućuje da posluju u plusu. Potrebno je određene firme pomoći na način da se u njih stavi pravi menadžment.“
4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?
 - „Problem prosjačenja je jako veliki problem i BiH kao jedna slaba država, slaba u ekonomskom smislu ima veliki problem da ga riješi. Ministar Amir Zagorčić je uputio

jednu inicijativu u HNK kako bi riješili taj problem, međutim u MUP-u HNK-a imaju izgovor, da je taj problem jako teško riješiti jer nemaju smještajne kapacitete za djecu koja se iskorištavaju. Najbolji i jedini način da se to riješi jeste da one ljude koji iskorištavaju djecu za prosjačenje rigorozno kazni. U ovom momentu policija nije pokazivala previše interesa i to je jedno od pitanja kojima se SDP u budućnosti planira baviti.“

5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?

- „Problem narkomanije je problem mnogih zemalja. Mi imamo jedno vizionarsko rješenje po uzoru na Švicarce u kojem su Švicarci omogućili narkomanima da se liječe i da besplatno prime svoju dozu narkotika. Tako je ubijeno crno tržište narkotika i smanjena mogućnost da ti „dileri“ nađu nove žrtve koje će navući na ove poroke. To je jedno od rješenja. Mi u BiH moramo najprije raditi na jačanju sudstva, tužiteljstva koje mora se priznati jako slabo radi.“

6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?

- „Problemi korupcije i mita u BiH je upravo u sudstvu. Ova država ničim nije obeshrabrila takvo ponašanje i u politici i u zdravstvu i bilo gdje drugo. Onog momenta kada sudovi počnu raditi svoj posao, onog momenta kada političari tj. ljudi na funkcijama počnu osjećati strah bit će mnogo bolje. Mislim da politika bez obzira na političku stranku u ovom trenutku ne može toliko utjecati jer sudstvo je jedna nezavisna komponenta ove države. To je nešto što se mora samo po sebi mijenjati.“

7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?

- „Apsolutno zagovaramo. S tim da Evropska Unija ne smije biti cilj sama po sebi. Evropska Unija je nešto što je naš ideal, nešto što nudi prilike. Ovdje ljudi imaju pogrešnu perspektivu o tome da će nakon ulaska u Evropsku Uniju oni imati neke ogromne i astronomske plate, da će imati socijalnu sigurnost. Ustvari, Evropska Unija je nešto što je nuspojava toga. Mi moramo da dostignemo taj standard kako bi postali dio takve obitelji. Prvo moramo raditi na tome a tek onda postati dio takve integracije. U ovom momentu kako stoje odnosi političkih snaga u BiH nedjeluje mi nimalo realno. Ali smatram da se političke prilike mogu promijeniti na izborima i da političke partije moraju omogućiti svakome da bude biran i da donese nešto novo. Ukoliko bi se odnos snaga u BiH promijenio na bolje također smatram da bi se put ka Evropskoj Uniji puno više ubrzao i smatram da je realan i neminovan samo je pitanje vremena a o vremenu je jako nezahvalno pričati.“

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Nepравda. Ja sam u politiku ušao kao zaposlena osoba, kao neko ko je u životu uspio. Meni je smetalo to kada sam vidio te socijalne razlike. Ja koji zarađujem novac sam imao problem s tim da drugi ljudi ne zarađuju. Nisam nikad bio zagovornik da svi moramo biti apsolutno jednaki ali sam uvijek bio zagovornik toga da svi moramo imati jednake prilike. U toliko sam se ja potrudio da uđem u politiku i dam svoj lični doprinos. Smatram da sam mlada osoba, imam dovoljno energije da se zaletim na jednu takvu pustolovinu koja će nadam se trajati dugo i donijeti mnogo dobrih stvari.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Naša stranka se bori za prava apsolutno svih manjina pa tako i za prava seksualnih manjina. Apsolutno smo za legalizaciju takvih brakova ali i za zaštitu takvih porodica od bilo koje vrste napada. Svjesni smo da su u ovoj zemlji homoseksualci izloženi napadima i definitivno im je potrebno mnogo više podrške nego što u ovome trenutku jedna konzervativna država kao ova pruža.“

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „Pravo je pitanje kakav posao. Ako govorimo o poslu u državnoj službi mislim da ne može. Ja radim u privatnom sektoru i tu sam upoznao jako puno ljudi koji su fakultetski obrazovani koji su sposobni i koji rade za zavidne plate. U ovom društvu koje je načelno kapitalističko iako je još u poveljama ljudi više cijene znanje nego diplomu. Znanje je potrebno ako se želimo zaposliti kod privatnika, ako želimo prosperirati a diploma je nešto što je potrebno ako želite preko štele naći posao u državnoj službi. Ja razda umijem da je državna služba nešto što je atraktivno i nešto što nudi veću sigurnost nego privatni sektor ali smatram da mladi ljudi trebaju da završavaju u privatluku jer ovo društvo je tako da nama ne dozvoljava da država gradi tvornice i da država zapošljava mlade.“

11. Znete li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Ja imam podatak da se pola budžeta ovoga Kantona izdvaja za obrazovanje. To je po meni jako puno i to je jako veliki problem. Ne zato što je potrebno izdvajati za mlade nego zato što je to jako puno novca u odnosu na ono za što se ti mladi ljudi kasnije sprema. Također, ima nešto malo izdvajati u sportu, kulturi, to je istina jako simbolično. Ali mislim da su to neke cifre koje su same po sebi ogromne a koje su „pucanj u prazno“. Taj novac bi trebalo na neki način možda pametnije usmjeravati. Mi imamo situaciju gdje su obrazovne institucije same sebi svrha a ne institucije znanja.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Ja sam u politiku ušao da bih dao svoj doprinos društvu, ja sam situiran u svakom smislu te riječi i nemam potrebu da kroz politiku postížem bilo šta u životu osim da osiguram bolji ambijent za svoje potomstvo, ali također i za one koje su naše bake, djedovi itd. Moj ulazak u politiku je značio za mene moj lični doprinos nečemu gdje mislim da mogu doprinijeti. SDP je pokazao da je kroz ove 4 godine bio tim koji je ponudio neke pozitivne smjerove , povećane su penzije dva puta po 5% što je prvi put u historiji nezavisne BiH, ubrzana gradnja autoputa, vraćanje duga demobilisanim borcima, to su samo neke stavke koje su pokazale da mi zaista imamo jedan jak tim čak i kada djelujemo u ograničenim okvirima od 17% udjela u vlasti. To je razlog zbog kojeg ja vjerujem u svoj tim i zbog kojeg sam pristao da se izložim, a izložiti ću se kao političar u zemlji koja je nestabilna i nije nimalo laka.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Mostar je apsolutno podijeljen grad. Među običnim ljudima koji žele živjeti, zarađivati svoj novac, razvijati porodicu to i nije slučaj. Međutim ovaj Grad je podijeljen institucionalno npr. institucije poput školstva gdje imamo problem „ dvije škole pod jednim krovom.“ U ovom gradu se događaju jako ružne stvari poput tuča navijača, maloljetničke delikvencije i uvijek se pred izbore potežu neke ružne i nemile scene po Španjolskom trgu. Tako da definitivno Mostar je podijeljen grad i na tome teba više raditi. Da se razbijaju predrasude.“

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „Prvo bih počistio Mostar. Mostar je prljav grad, ovdje turisti dolaze i zatiču jednu katastrofalnu sliku. Prvo što se treba uraditi u ovom Gradu pa i u ovoj zemlji je jedno generalno čišćenje. To znači čišćenje smeća ali i čišćenje institucija od onih ljudi koji nisu radnici, koji nisu kompetentni da obavljaju svoj posao.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Grad Mostar vidim na dva načina. Jedna vizija je sa SDP-om. To je vizija Mostara gdje će Mostar biti turistički centar ove regije, gdje će zarađivati novac na svojim ljepotama, gdje će ljudi raditi i otvarati nova radna mjesta. Druga vizija o Mostaru je ta u kojoj mislim da može biti puno gore. Iako i u ekonomskom smislu i u smislu svih ovih nemilih stvari koje Mostar preživljava od nacionalizma, vandalizma i generalno svega. Mislim na to da bi moglo biti puno manje radnih mjesta da će biti puno više narkomanije da će biti puno više tih tuča, da će se Mostar zatvoriti sam u sebe i izolirati se od ostatka ove zemlje jer ova zemlja kakvim takvim tempom ide naprijed a Mostar izuzetno stagnira. Mislim da nema spasa ukoliko SDP ne zauzme mnogo snažniju poziciju i generalno lijeve građanske stranke ne samo SDP. Ovaj grad treba takve stranke.“

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Entitetsko državljanstvo je činjenica. Ono je dio Daytonskog sporazuma. To je nešto što mi u SDP-u ne podržavamo ali smatramo da je to jedna sustavna kategorija koja je naša realnost i koju mi kao legalisti moramo poštovati. Onog momenta kada SDP bude u mogućnosti da da svoj doprinos ustavnim promjenama mi ćemo se svakako zalagati za jednu BiH koja nije Entitetska BiH nego država koja je podijeljena u privredne regije, prirodne regije.“

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „Ključni problem obrazovanja je „dvije škole pod jednim krovom“. Pravi se segregacija djece. Događa se to da se djeca od malih nogu uče da su različita, ne daje im se mogućnost da se upoznaju, da zajedno odrastaju, da se zaljubljuju, da se druže. Takav problem gradi društvo nepovjerenja. I to je ogroman problem. Drugi problem je problem da su obrazovne ustanove postale sami sebi svrha, profesori primaju plaće koje su poprilično visoke a kao kadrove izbacuju ljude koji su nespremni za tržište rada. Događa nam se to da fakulteti izbacuju kadrove koji ovoj zemlji nisu potrebni.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

- „Mostar je već turističko središte regije u principu svojih ljepota i principu sadržaja koje bi mogao ponuditi. Mostar prije svega mora dobiti svoje Gradsko vijeće. U situaciji u kojoj Grad“ de facto“ ne postoji i Gradsko vijeće ne postoji vrlo je teško očekivati da se može dogoditi bilo kakav napredak. Ovaj grad kao prvo treba očistiti. Mi turistima ovdje ostavljamo užasan dojam, Grad smrdi, smeće je oko kontejnera, sve to daje sliku jedne zarazne i loše sredine u koju se niko ne želi vratiti. Prije svega mora se otvoriti put ka bilo kakvom političkom sistemu a tek onda razmišljati da sistem postane funkcionalan. Nažalost, Mostar je u tako ružnoj situaciji da se mi moramo nadati tako malim stvarima kao što je bilo kakvo Gradsko vijeće.“

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „U ovom gradu se zaista vidi koliko je pogibeljan taj sistem. U mostaru nema ni jedna škola koja nosi ime, recimo, po jednom Svetozaru Ćoroviću, Aleksi Šantiću itd. To je porazno i samo po sebi govori koliko je obrazovanje ovisno o nekim teškim političkim ideologijama koje predstavljaju horor ovog društva. Zaista veliki je problem to dualno obrazovanje i sam taj pojam neke nacionalne skupine predmeta je meni lično jako apstraktan. Recimo ja sam nedavno pročitao u jednom udžbeniku glazbenog da je himna BiH „ Lijepa naša“. To je toliko neprofesionalno i nedobro urađeno. Djeca se od starta

uče da su različita umjesto da se drže skupa i da postanu prijatelji i da se druže na velikom odmoru. Mislim da matematiku svi mogu slušati zajedno.“

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Zaposlenje mladih uopšte, a ne samo sa VSS je veliki problem. Takav problem se ne može riješavati isključivo kao problem nezaposlenosti mladih. Problem nezaposlenosti generalno se mora riješavati sistematski. Da bismo zaposlili mlade moramo prvo vidjeti kakav kadar izbacuju fakulteti. U nas se događa da npr. imamo Nastavnički fakultet na kojem je toliki broj nastavnika koji znaju da nikad nigdje neće raditi. Tako a mi se čini da fakulteti služe kao sami sebi svrha, da se profesorima daju plaće a da ti studenti, budući akademski građani neće naći zaposlenje i oni se jednostavno školuju za biro.“

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- „To je jako teško pitanje. Nisam do sada sreo nikoga ko je napravio neku karijeru na takvim fakultetima. Često se u šali govori, o tim fakultetima, kada se diplomira „eto ostalo mi je još dvije rate da diplomiram“, što samo o sebi govori da su ti fakulteti biznis a ne jedna institucija znanja. U ovoj zemlji je potrebno dodjeljivati ograničen broj licenci za fakultete pri čemu bi se vodilo računa da i državni fakulteti mogu dobiti takvu licencu s tim da i oni moraju opravdati svoje postojanje. Dakle, u ovoj zemlji nam nije potreban fakultet Energetike u mjestima gdje mi nemamo gdje uposliti te ljude npr. u Tuzli jedan takav fakultet bi trebao a u Sarajevu ne treba.“

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Unapređenje sistema socijalne pomoći najbolje je unaprijediti na način da zaposlimo nove ljude. Zapošljavanjem se smanjuje potreba za sistemom socijalne pomoći a također se fondovi socijalne pomoći puno više pune kada imamo više zaposlenih. To je neki mehanizam koji bi trebalo primjenjivati. Povećanjem zaposlenja povećati mogućnosti da se socijalno pomogne ugroženim kategorijama. To je nešto što jedno bez drugog zaista ne može.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „Potrebno je ukloniti sve prepreke koje se nalaze u zakonu. Zakoni su toliko komplicirani, procedura otvaranja firmi je toliko komplicirana da to ljude demotivira od pokušaja. Ljudi nisu spremni da ulože ono malo novca što imaju kako bi pokrenuli samostalni biznis, svi su skloni tome da rede u nekoj kancelariji, da primaju plate za nikakav rad.“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Građani su 90 tih godina ukinuli socijalizam. Jedan sistem koji je pružao mnogo više. Nažalost mi danas živimo u nečemu što smo sami izglasali. Mi živimo u društvu koje je suviše komplikovano da bi pružilo bolji servis građanima. Građani treba da shvate da su zahtjevi koji su uputili prema svim nivoima vlasti bili ustvari zahtjevi koji vraćaju društvo u socijalizam. Ovi izbori i svi izbori koji dođu nakon toga na moju veliku žalost će pokazati da građani i dalje suštinski ne žele društvo kakvo su na plenumima tražili. Oni će opet glasati za stranke koji ne nude socijalizam, za stranke koje ne nude socijalnu državu. Smatram da je socijalizam riješenje, ako ništa onda snažnija socijalna država. Socijalna država podrazumijeva da ovo postane država snažne ekonomije. Za socijalizam smatram da je jedini put za čovječanstvo.“

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Smatram da se marihuana treba legalizirati u medicinske svrhe. Isto tako smatram da se srodne biljke, biljke konoplje također trebaju legalizirati iz razloga što one nude veliki potencijal u svakom smislu te riječi. Od te biljke se pravi gotovo sve, od papira do konopa. To je nešto što bi ovoj zemlji moglo omogućiti razvoj. Ta biljka se koristi čak i za biogorivo.

Ja nisam za to da se bilo kakva opojna sredstva legaliziraju, no mi već imamo mnoga opojna sredstva koja su legalna i koja su se pokazala kao manje zlo od marihuane kao npr. problem alkoholizma.“

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „Apsolutno smatram da su podijeljeni, jer u Mostaru imamo svaku večer okršaj nekih navijačkih skupina, imamo vandalizam, nepovjerenje između mladih ljudi koji nisu doživjeli rat na pravi način ali su kroz školstvo, medije, strah svoj roditelja izgradili jednu vrlo ružnu sliku prema onima koji su „drugačiji“. Tako da Mostar zaista stagnira u tom pogledu a nekad je bio sredina koja je bila uzor drugima. Dakle, jeste podijeljen.

U Mostaru je prije svega potrebno formirati vlast da bi mogli početi riješavati ovaj problem. Da bi se spriječile nemile scene po gradu potrebno je da policija i sudstvo rade svoj posao. Kada zaustavimo takve ružne scene po gradu mislim da će se i povjerenje ljudi popraviti.“

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

- „Mislim da je jako puno kulturnih sadržaja ali isto tako mislim da ti sadržaji nisu na adekvatan način približeni običnom čovjeku. Mislim da smo se nakon rata puno otudili od kulture. Ovaj Grad je nekad nosio epitet grada koji je zaljubljen u teatar, što danas više nije slučaj. Ljudi koji rade nemaju vremena za teatar, ljudi koji ne rade ne mogu da plate ulaznice ili su jednostavno demoralizirani da prate bilo šta što ima neku vrijednost. Smatram da kultura mora zauzeti puno veći udio u građenju ovoga društva, kultura može da prenese određene poruke koje politika ne može.“

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

- „Za implementaciju ovog Zakona je potreban široki politički dogovor svih razina vlasti. Poznato nam je koliko je teško okupiti takvu političku volju i moram reći da nisam optimista da taj zakon može biti potpuno funkcionalan. Ono što se mora svakako uraditi je donošenje strategije prema mladima, a kako bi se birokratski aparat države rasteretio, važnu ulogu treba povjeriti nevladinom sektoru koji se pokazao kao puno funkcionalniji kada je u pitanju bilo koji oblik djelovanja. Nevladin sektor je mnogo fleksibilniji na nestabilan budžet, a znamo da svaka inicijativa počinje i završava na problemu finansiranja. Mnogo je lakše pomoći nevladin sektor nego sa postojećim neadekvatnim resursima ulaziti u megalomanski projekt koji uglavnom bude stopiran i zaboravljen.“

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

- „Statut grada Mostara nije usvojen jer su se HDZ i SDA dogovorile da ga ne usvoje. Javno su rekli da ne žele frustrirati građane svojim rješenjima i da će nakon izbora objaviti svoj dogovor. Jedino što ih može spriječiti u tom frustrirajućem "rješenju" je dobar rezultat SDP-a. Naš konkretan plan je da imamo više poslanika u svim zakonodavnim tijelima kako bi se mogao donijeti statut koji će biti u koristi svih građana grada Mostara, a ne vladajućih nacionalnih stranaka. Mi ne možemo nikog natjerati na donošenje rješenja. To može samo međunarodna zajednica, koja nije pokazala volju za tim. U prevodu, građani Mostara su taoci HDZ i SDA. To mogu promijeniti samo izbori.“

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

- „Zakon je težak 12 miliona godišnje i za njegovu implementaciju je neophodna solidarnost svih budžetskih korisnika, kako bi se obezbijedila sredstva tih naknada. Nije se naišlo na razumijevanje socijalnih partnera pri čemu mislim na sindikate u obrazovanju, policiji, sudstvu i administraciji koji nisu pristali na smanjenje plata u korist tog zakona. Za donošenje ovakvog zakona potreban je glas žena u spomenutim sindikatima. Njihova udruženja i sindikati nisu pokazali solidarnost prema vlastitim

članovima. Teško je onda očekivati da se taj novac namakne negdje drugo, jer se radi o ozbiljnoj sumi novca.“

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „I prije rata su ljudi izdvajali novčana sredstva da bi se dijete obuklo i da bi se kupile knjige. To nije nikakav strani trend izuzev što danas živimo u teškoj situaciji, ekonomskoj i svakoj drugoj. Teško je naći pravi način da se roditelji oslobode velikih troškova. Ono što se može učiniti je da se učine knjige besplatnim i dostupnim. Također, donesen je standard da se knjige ne mijenjaju svake godine tako da dijete može naslijediti knjigu od nekoga ko je koristio godinu dana ranije. Time je riješen veliki problem skupih knjiga i mislim da je taj proces slanja dijete u školu pojeftinjen samim tim što se mogu kupiti polovne knjige koje vrijede i naredne godine.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj. sticanja prvog radnog iskustva?

- „Problem zapošljavanja mladih je generalno problem zapošljavanja. To je problem koji se sistematski mora riješavati. Ova država trenutno izdvaja 2700 KM za prvo zapošljavanje mladih ljudi. To je nedovoljno i nedovoljno stimulira privatnike da zapošljavaju mlade. Sva suština u zapošljavanju je da se mladima omogući znanje kako bi nakon završene srednje škole ili fakulteta mogli samostalno da se zaposle i da otvore vlastiti biznis. To je po mene puno važnije od puta kojim smo išli do sada. Do sada se išlo na to da se mladima omogući rad u državnim firmama koje zaista više nisu tako stabilne kao prije i koje ne daju sigurnu budućnost mladim ljudima.“

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „To je jako teško pitanje. Mislim da društvo koje je načelno kapitalističko kao što je društvo u nas nema puno mehanizama da pomogne mladima da steknu svoju prvu nekretninu, da krenu u jedan nezavisan bračni život. Ono što se možda može učiniti je da država na svim nivoima vlasti oslobodi održene dadžbine mladim ljudima koji kupuju prvu nekretninu pri tome posebno mislim npr. porez na prvu nekretninu. Vrlo je teško ponuditi kreditnu liniju mladima pogotovo onima koji ne rade. To je jedno sistematsko rješenje koje zahtjeva puno više od jednog Zakona o mladima koji može da omogući jednu takvu stvar.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Ja sam svjestan da je izuzetno teško građanima BiH, posebno preživjeti s tako malim iznosom novca. Mnogi građani u ovoj zemlji žive od solidarnosti svojih bližnjih koji rade na ovaj ili na onaj način. Ono što smo mi predlagali u SDP-u i što smo pokušali da izvedemo je diferencijalna stopa PDV-a, tako da bi se i PDV smanjio na one proizvode koji su esencijalni za život a da se poveća taj isti PDV na neke proizvode kao što su luksuz. To je bila jedna od mjera koja nam nije prošla, nismo naišli na razumijevanje svojih koalicionih partnera. Meni je jako žao zbog toga i mi ćemo nastaviti insistirati na tome. To je jedini način da se brzo i efikasno riješi pitanje jako visoke cijene potrošačke korpe. 400KM je svakako nisko primanje a tako visoka cijena potrošačke korpe zaista je jak udar na novčanik svakog građanina pa i onome imućnijem.“

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „BiH mora opstati, ona ovakva zasigurno nije na dobrom putu ali BiH nema alternativu, svaki raspad vodi u to da ova države krene u još jedan krvavi rat tako da SDP nema viziju ove države ni kao podijeljene niti ima viziju države ovakve kakva ona danas jeste. To naravno zahtjeva određene promjene Ustava za koje je potrebno imati dovoljan broj glasova.

BiH ovakva nefunkcionalna sigurno ne treba Evropskoj Uniji niti Evropska Unija treba da bude naš cilj sam po sebi. Evropska Unija donosi određene benefite i određene obaveze. Mi u Evropsku Uniju ulazimo ali moramo biti svjesni da ćemo morati raditi duplo više nego drugi da bismo uspjeli kao drugi. Mi smo mala zemlja i malo tržište. Morat ćemo raditi puno više i Evropska Unija ne bi smjela da postane cilj sam po sebi.“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i šta treba uraditi na tom putu?

- „Euroatlanski put je nešto što ja lično kao osoba pretjerano ne podržavam. Euroatlantske integracije BiH garantiraju teritorijalni integritet. To je nešto na što se političari često pozivaju. Međutim, neka iskustva koja smo imali iz vanjske politike vidjeli smo da taj euroatlanski savez ustvari radi neke stvari koje nisu na čast nikome ko želi graditi bolji svijet. Mi kao mala država nemamo izbora nego da se priklonimo velikima i da radimo kao veliki, u suprotnosti možemo otići u izolaciju a niko ne želi da BiH bude Sjeverna Koreja.“

STRANKA PRAVDE I POVJERENJA

Gdin. DARKO PRIMORAC

1. Šta mislite uraditi kako bi mladim ljudima obezbjedili radna mjesta?

- „Naša koalicija koja se zove „Zajedno za promjene“ i naša Stranka pravde i povjerenja koja je nositelj te koalicije su točno definirali dijelove našeg programa kako želimo obezbjediti mladima radna mjesta.

Mladi masovno odleze iz BiH. Zadnjih petnest godina je otišlo skoro 150.000 ljudi. Naša koalicija želi privatizirati telekome koje inače služe u današnje vrijeme kao bankomati vodećim političkim strankama, to su javna poduzeća od kojih građani nemaju nikakve koristi. Želimo ih privatizirati jer imamo i najskuplje impulse u Evropi, najskupli internet i ostle stvari koje plaćamo. Privatizacijom bi građanima bilo to jeftinije a mi bismo prihodili 3 milijarde KM od kojih bi odvojili jedan dio i finansirali fond za mlade. Taj fond bi radio projekte za zapošljavanje, samozapošljavanje, te bi davao poticaj za prvo zapošljavanje mladih u nekom javnom poduzeću ili firmi. Dakle prvenstveno stavljamo naglasak na mlade ljude jer ako ti ljudi odu, ako ode naš ljudski resurs iz BiH, BiH nema. BiH nisu državne institucije niti granice, oni jesu dio BiH ali bez ljudi ne postoji BiH.“

2. Kako mislite spriječiti odlazak mladih ljudi iz zemlje?

- „ Zašto mladi odlaze? Prvo je egzistencijalno pitanje, oni se ne mogu zaposliti i ako se zaposle sa prosječnom plaćom od 810 KM oni niti mogu se stambeno zbrinuti niti mogu zasnovati obitelj. Mladi uopće nisu primjećeni od strane vladajućih struktura, nisu uopće promjećeni ni u nekim školama. Mladi ljudi trebaju početi sami sebe više afirmirati. Mi trebamo pokrenuti proizvodnju revitalizacijom tvrtki koje su opljačkane privatizacijom. Tako će mladi ljudi ostati ovdje. Samo ako dobiju radna mjesta. “

3. Zašto se omogućava privatizacija hotela, firmi i gdje taj novac ide?

- „Kad kažete privatizacija ja čujem pljačka. Zato što u BiH, Republici Hrvatskoj i dosta zemalja u regiji privatizacija jeste jednako pljačka. Privatizacijom bi trebalo da se neka javna firma ili preduzeće pretvori , ili s udjelom te države koja ga privatizira ili totalno proda tako da ljudi taj novac pospreme u taj proračun, pa da taj proračun šalje taj novac na Kantone itd. i da dođe do lokalne razine. A gdje taj novac završava u BiH? Završava na tajnim računima ili tih političara ili stranačkim računima. To je srce korupcije u BiH. Sad se trenutno radi revizija branitelja, da je napravljena revizija privatizacije ne bi uopće bilo potrebe za revizijom branitelja. Država bi imala dovoljno novaca pa i za te neke recimo lažne branitelje. Jer ako napravite reviziju branitelja i oštetite samo jednog invalida koji je pravi invalid, pravi branitelj sve to pada u vodu.“

4. Kako mislite spriječiti problem prosjačenja u Gradu Mostaru?

- „Pogledajte današnje stanje u Gradu Mostaru. Nekada su u gradu Mostaru prosjačili samo ljudi Romske nacionalnosti. A pogledajte danas. Danas prosjače ljudi, često i umirovljenici, ljudi koji ne mogu preživjeti od 310 KM. Kako osigurati najugroženijem društvu socijalnu pomoć, to je pravo pitanje, jer to su ti ljudi koji najčešće prosjače. Naravno da tu ima i neke crne, tamne strane a to je organizirani kriminal koji zloupotrebljavaju i Rome i svakoga da bi prosjačili. Svaki dan možete vidjeti umirovljenike kako kopaju po kontejnerima. Gdje je njihov obrok? Jesmo li ga ukrali ili Vi ili ja.“

5. Šta mislite uraditi kako biste spriječili sve veći problem narkomanije u društvu?

- „To je jako kompleksno pitanje. Postoje uzroci maloljetničke delikvencije kada neko dolazi iz razorene obitelji. Dijete često uči ono što vidi a ne ono što čuje i što mu se govori. Ako vi imate roditelja koji je alkoholičar ili narkoman i koji vrši nasilje nad obitelji često se dogodi da se to prenese na njegovo dijete. Nije to dijete krivo za takve stvari. Krivi su ti roditelji, krive su te okolnosti. Niko to ne donese svjesno. Imate ljude koji su uvedeni svjesno, imate ljude koji su iz znatiželje postali narkomani a imate i ljude koji su kod nas socijalno ugroženi koji iz svog očaja pribjegavaju narkomaniji. Čovjek koji je nezaposlen on se lako odaje drogi. Jedan narkoman u obitelji ne uništava sam sebe on uništava cijelu tu obitelj.“

6. Imate li strategiju ili cilj za rješavanje problema korupcije, mita u zdravstvu?

- „Korupcija je rak rana našeme društvu. Naravno da imamo strategiju. To je plan transparentnosti. Svaka normalna država donosi zakone u koji svaki običan građanin ima uvid, u sva javna poduzeća u sve javne transakcije koje se događaju koje država u biti izvršava.“

7. Da li zagovarate ideju da BiH što prije uđe u Evropsku Uniju?

- „Mi želimo osvojiti jedan dio vlasti da bi napravili nekakve značajne promjene u društvu, a te promjene jesu jedinstvena BiH. BiH nikad neće ući u EU ako ne bude jedinstvena. Dok god bude postojao ovaj entitet ili onaj entitet ja vam garantiram da se radi na podjeli ove države. Mi vidimo BiH geografski, kulturološki već u Evropi, dakle mi smo već jedna evropska zemlja. Da bismo ušli u EU prvo se treba riješiti slučaj Sejdić- Finci. Mi smo jedna ne demokratska država. Druga stvar je zašto mi još nismo ušli u NATO? U NATO ne možemo ući zato što je stalo na jednoj od najbitnijih točaka NATO puta, točka koja želi uknjižiti 63 lokacije, to su lokacije gdje se nalaze vojne baze, oružanje i tu su glavni kočničari političari iz Republike Srpske.“

8. Šta Vas je potaklo da se bavite politikom?

- „Lično me potakla ova nepravda u društvu. Ovdje se dogodilo jedno raslojavanje. U BiH ne postoji nikakav srednji sloj, postoji sloj ekstra bogatih i to su ljudi koji su nezasluženo dobili neke privilegije, čak i nisu školovani. I imate ekstra siromašne. Pogledajte samo umirovljenike sa mirovinom od 310KM.“

9. Jeste li za legalizaciju homoseksualnih brakova?

- „Ne. Mi smo konzervativna stranka i smatramo da to ne bi bilo dobro za naše društvo“.

10. Da li mlada osoba može dobiti posao bez „štele“?

- „U realnom sektoru mislim da može dok u državnim institucijama i u javnim poduzećima ne. U našem društvu koje je inače podijeljeno na sve moguće podijele, gdje imate kako je Stjepan Radić volio reći dva Hrvata a tri stranke imate jedno nejedinstvo svih naroda koji s tim nejedinstvom akumuliraju velike troškove, akumuliraju veliki neuspjeh cijeloga našeg društva. Na žalost toliko je korupcija zavlada da se ljudi u javnim poduzećima, državnim institucijama ne mogu zaposliti bez nekakve preporuke. U realnom sektoru ima samo 20% zaposlenih ljudi, a administracija 80% i nijedna država, nijedno društvo to finansijski ne može izdržati.“

11. Znete li koliko se sredstava izdvaja za mlade ljude u jednoj godini na Državnom ili Gradskom nivou i da li je to dovoljno?

- „Nisam našao taj podatak. Ja mislim da jedan ured u državnoj firmi više potroši na prezentaciju i večere nego što se za cijelokupne mlade izdvoji u ovome gradu. Pogledajte do sada u ovih 15 godina je 150.000 mladih otišlo iz BiH, to vam je pokazatelj koliko se izdvaja.“

12. Zašto bi mladi ljudi glasali za Vas i Vašu stranku na slijedećim izborima?

- „Na predstojećim izborima smatram da će naši birači biti najviše mladi ljudi, umirovljenici, da će biti takve kategorije društva koje su najviše ugrožene. Prvenstveno mi imamo u našem programu da planiramo privatizirati sve telekome u državi i prihoditi 3 milijarde KM od čega bi zaposlili 80.000 ljudi. To smo izračunali po tome da jedno radno mjesto košta 15.000 Eura. Od toga ćemo napraviti fond za mlade koji će biti na razini institucija gdje ćemo sa njim sufinansirati samozapošljavanje, zapošljavanje i davati poticaje ljudima kada zapošljavaju neke mlade ljude prvi put, bilo to malo, srednje ili veliko preduzeće. S tim da će mladi imati prvenstvo prolaza u državnim institucijama da steknu obrazovanje. Jer ako neko već radi 30 godina može on malo otići u prijevremenu mirovinu. Može on dobro živjeti od te mirovine ako se to računa po prosjeku plaća.“

13. Da li je Mostar podijeljen Grad?

- „Ako pogledate parametre koje imamo u Mostaru: na jednoj obali imate cijenu stambenog objekta ili kvadrata koji iznosi preko 2.000 KM dok je na drugoj strani cijena upola manja, na jednoj strani imamo Sveučilište a na drugoj Univerzitet, imamo jedan nogometni klub, drugi nogometni klub, imamo dva stadiona. Po svemu tome rekao bih da je Mostar najpodjeljeniji grad sa najviše mostova koji bi trebali spajati ljude a ne ih razdvajati. Na žalost, u našem vremenu mi živimo tu podijeljeno. S tim da političari pogotovo u predizborno vrijeme potenciraju tu podijeljenost jer vladajuće strukture u BiH žele da ostane stanje kakvo jeste. Da bi lakše mogli manipulirati narodima, da bi kao svak glasao za svoga. Ko je onaj moj? Onaj moj koji čini dobro BiH, onaj moj koji vidi BiH kao jedinstvenu a Mostar kao jedan grad. Ja smatram da bi Mostar trebao biti jedinstven grad i Mostar bi trebao biti središte naše regije čak i turističko središte, ali to se može napraviti samo političkim konsenzusom. Statut Grada Mostara još stoji neriješen, nametnut. U Mostaru nikad nisu postojali demokratski izbori u samom gradu. Ja želim Mostar u kojem jedan glas jeste jedan čovjek, a ne gdje jedan glas iz jednog naroda vrijedi više glasova za ovog drugog naroda.“

14. Da imate vlast šta biste prvo promijenili u Gradu Mostaru?

- „U gradu Mostaru prvo bi promijenio Statut. Uveo bih strogo demokratska parlamentarna pravila. Dakle, dvotrećinskom većinom bi se donosile odluke i jedan građanin bi imao pravo na jedan glas.“

15. Kako vidite Grad Mostar za 10 godina?

- „Grad Mostar ja vidim za 5 godina a ne za 10 kao jedan grad. Kad moja stranka pobijedi na općinskim izborima koji će uskoro biti. Zašto to govorim? Zato što Mostar ima potencijal, Mostar je prije rata bio kolijevka multikulturalnosti. Mi smo nedjeljiv narod, mi smo povijesno, kulturološki i gospodarski povezani. Suvišno je dijeliti BiH na entitete preme etničkim podijelama. Mi se trebamo dijeliti na regije. Regije prema gospodarkim, povijesnim i kulturološkim stvarima koji su nas oduvijek povezivali. BiH može bit samo jedinstvena država i samo takva može ući u Evropsku Uniju i NATO. Naši vodeći političari ne žele napredak. Ne žele prosperitetnu, evropsku BiH. Oni žele podijeljenu BiH tako da svak ima regiju koju će oduvijek biti apsolutni vladar. To na žalost imamo i u Mostaru gdje je gradonačelnim apsolutni vladar, protupravno, i on potpisuje nekakve proračune gdje načelnik za finansije to supotpisuje itd. Niko ne zna šta tu stoji iza toga i kakve se tu stvari vode.“

16. Da li nam je potrebno entitetsko državljanstvo? Zašto?

- „Kome su uopće potrebni entiteti? U BiH mi se zalažemo za ukidanje entiteta. Mi želimo jedinstvenu, evropsku BiH. BiH na svom mjestu a to je EU i NATO. Dakle, BiH

ne trebaju entiteti, ne treba joj entiteska administracija koja izjeda ovo društvo. Koja je svrha postojanja entiteta ako je iz jednog entiteta iseljeno 150.000 hrvata, to je moj narod i bošnjaka to je tvoj narod, koja je svrha postojanja tog entiteta? Je li to entitet? Mi želimo da svi doživljavaju sve gradove u BiH kao svoje gradove.“

Entitete zagovaraju svi političari koji su na vlasti. To je jedna od glavnih poluga, zavadi pa vladaj. Oni žele dovesti ljude u te nekakve nacionalne torove, svi smo mi različiti.“

17. Šta su ključni problemi obrazovnog sistema?

- „Naš obrazovni sustav se jako malo razlikuje od onog obrazovnog sustava Francuske u 16 stoljeću, krede i ploče. Mi uopće ne pratimo tehnološki rapidni razvoj, uopće nemamo neke grupne, poluindividualne sa suradnicima u nastavi ili individualizirani plan i program. Pogledajte naše Županije, povećane su kvote razreda do 32 učenika. Evo ja ću Vam dovesti 32 učenika pa im vi nešto objasnite.“

18. Kako Mostar učiniti turističkim središtem regije?

/ (isteklo vrijeme za odgovor)

19. Kakav je Vaš stav o obrazovnom sistemu u BiH - prije svega mislim na dualni sistem - da li doprinosi segregaciji omladine u Mostaru i mislite li da je potrebno raditi na ujedinjavanju nastavnih planova i programa?

- „Mislim da u današnje vrijeme nije potrebno ujedinjavati nikakve planove i programe. Mislim da svako može birati planove koje želi. Npr. na fakultetu svako se može školovati na onom fakultetu na kojem želi pa također nek svak bira onaj program po kojem se želi školovati ako on misli da je taj program za njega najbolji. Ja mislim da je ključno pitanje da mi poradimo na kvaliteti obrazovanja.“

20. Da li ste upoznati sa statistikom o nezaposlenim mladim sa VSS? Na koji način namjeravati dati doprinos usklađivanju obrazovnog sistema s potrebama tržišta rada?

- „Obrazovni sustav mora biti strogo usklađen s potrebama tržišta rada, nažalost ovdje je smiješno govoriti o tržištu rada jer mi nemamo tržište rada. Da bi imali tržište rada moramo imati proizvodnju u realnom sektoru što u BiH nažalost ne postoji. Imate primjer Aluminijske industrije koji nastoje uništiti ovdje u našoj Županiji u našem Gradu. Uništili su Soko u Mostaru, Krivaju u Bosni, sva ta preduzeća koja su kako oni nazivaju privatizirali su u biti i opljačkali. Mi nemamo sad mogućnost da zaposlimo sve te ljude i mi smo u našoj stranci radili jedno istraživanje gdje smo došli do jednog poraznog podatka: u proteklih 15 godina BiH je napustilo 150.000 ljudi i to mahom školovanih ljudi koji se ovdje školuju, država im plati fakultete i onda mi njih kao da izvozimo u druge strane zemlje

kao što su Njemačka, Austrija, Kanada, Australija... Dakle godišnje 10.000 ljudi. U ovoj godini do sada je otišlo iz naše Županije 1.300 ljudi. To su sve mladi pa čak i neke obitelji. Ja sam poznajem osobno 20 ljudi koji su napustili ovu zemlju, i mene zovu doći u Njemačku, doći u Kanadu jer tamo je super a mi se ovdje borimo protiv nekakve birokracije koja je u odnosu 80%:20% ovih koji rade u proizvodnji i u realnom sektoru. Mislim da je suvišno govoriti o tim potrebama da mi trebamo to usklađivati. Mi moramo prvo poraditi na stvaranju tih radnih mjesta. Prošle godine u Mostaru na Sveučilištu završilo je 1.500 novinara, gdje će oni raditi?“

21. Vaš stav o privatnim fakultetima?

- U BiH postoji 17 privatnih fakulteta. Ne bi sad želio osuđivati nikoga ko studira na privatnom fakultetu niti bi želio reći da ovi ljudi koji studiraju na privatnom fakultetu manje uče. Moje mišljenje je da svaki student ako je došao po znanje na neko Sveučilište on će ga i dobiti. Dakle čovjek određuje ono što želi u životu, ako je on došao naučiti on će to naučiti, ako je došao na privatni fakultet čisto da ga završi ja vjerujem da će ga završiti. Pogledajte samo postotak koliko ljudi padne na nekom ispitu ili koliko ljudi obnavlja godinu na privatnom fakultetu i koliko je to na državnom fakultetu. Činjenica je da naša država nema nikakav sustav nadzora na tim privatnim fakultetima dok nekako na lancu drže državna Sveučilišta. Stvara se neki umjetni priliv prestiža u novcu. Tako da recimo ako godina na privatnom Sveučilištu košta 5.000 KM na državnom košta 1.500 KM, i sad je današnje vrijeme mrtvog kapitalizma kada ljudi za sve što je skupo smatraju da je dobro. To ne mora biti. Ne mora biti čak ni da je državni dobar fakultet. Sve ovisi od kvalitete profesora i od kvalitete studenta. Ukoliko ste vi kao student ili kao učenik srednje škole došli tu po znanje vi ćete ga valjda i dobiti. Postoje ljudi koji su došli kupiti diplomu, postoje ljudi koji su došli naučiti koji žele to raditi. Postoje ljudi koji u životu to nikad više neće vidjeti ni raditi. Ja smatram da privatna Sveučilišta imaju jedan McDonalds sistem tj. štancanje diploma. Ja ne poznajem nikoga na privatnom Sveučilištu koji je dolazio redovno, uplaćivao redovno, bio redovan student da nije prošao.

22. Koje je vaše rješenje za unaprijeđenje sistema socijalne pomoći?

- „Prvo mi trebamo imati sistem socijalne pomoći da bi ga unaprijedili što u BiH nije slučaj. Mi uopće nemamo taj sistem socijalne pomoći. Ja se zalažem da mi napravimo zakonski okvir koji će obuhvatiti sve one kategorije ljudi koji trebaju tu biti, koji su socijalno ugroženi i koji su najosjetljiviji dijelovi našeg društva. U tome sustavu socijalne pomoći nema ljudi koji su mentalno bolesni i oni trebaju skrb drugih ljudi i recite mi kako oni mogu živjeti. Ko se o njima brine? O njima se brinu nekakve ne vladine udruge itd. Definicija socijalne države je država majka a ovo što je u BiH je država maćeha. Mi želimo državu majku, koja se brine o najosjetljivijim kategorijama građana svoga društva.“

23. Kako popraviti poslovno okruženje za mala i srednja poduzeća?

- „To je najveći problem zašto se ne razvija naše društvo u tom smislu gospodarskom. Mi sve uvozimo. BiH je na sedmom mjestu po pitkoj vodi u Evropi. Prošle godine 20 miliona KM je uvezeno pitke vode. Ako uzmete jednu Francusku, u njih je dinesen zakon da u trgovinama mora biti Evian voda na prvoj polici. Kad dođe turist on vjerovatno kupi prvu vodu s police iako je najskuplja. U BiH mi nemamo taj slučaj. U nas je Jana na prvom mjestu. To nije naša proizvodnja. Da bi mi uopšte mogli pričati o razvoju gospodarstva prvo se mora ograničiti uvoz i tu je leglo korupcije. Svaki onaj koji izglasa zakon o uvozu ima neki procenat od toga i svaki put kad se nešto uveze on to uzima sebi i iz tog razloga i koči taj napredak. Ako ograničimo uvoz onih stvari koje mi možemo proizvesti i ako kontrlišemo uvoz svega što se uvozi u BiH kao što sve države rade onda tek možemo govoriti o tome. Možemo napraviti mala i srednja preduzeća koji će proizvoditi sve te stvari koje mi uvozimo. Davat ćemo im porezne olakšice, dobivat će poticaje za zapošljavanje...“

24. Građani su u februaru na protestima postavili vrlo konkretna pitanja i zahtjeve. Jasno su pokazali šta misle i o političarima i o njihovoj politici. Nažalost, nakon toga se ništa nije promijenilo. Šta nakon toga da misle građani?

- „Ja mislim da je to svojevrsno trik pitanje. Kada postavite pitanje građani su iznijeli svoje zahtjeve, izašli su, prosvjedovali, rušili palili a ništa se nije promijenilo. To je pitanje koje stvara apatiju u društvu. Vi šaljete meni poruku: Džaba je Vama, Vi skačite koliko hoćete neće se ništa promijeniti. Zna li kad će se promijeniti? Kad Vi povedete sve svoje prijatelje 12.10.2014. i zaokružite neku promjenu na izborima. Možete slobodno zaokružiti SPP. „

25. Da li bi se marihuana trebala legalizovati?

- „Mi smo konzervativna stranka i smatram da to nije dobro. Ako uzmete primjer marihuana se u nekim zemljama legalizirala u smislu zdravstvene pomoći ja bih prvi u parlamentu glasao za to, za teško bolesne osobe kojima to može pomoći. A s druge strane legalizacija marihuane nije dobra za mlade ljude iz razloga što je to samo još jedan korak prema težim drogama i težim ovisnostima. Isto tako vrijedi za alkohol Alkohol je u našem društvu veći problem nego što je to marihuana. To niko neće da istakne. Zašto? Mi proizvodimo alkohol. Mi smo društvo u koje je tradicionalno, povijesno, kulturološki ukorijenjen taj alkohol, i mi smo ga prihvatili već stoljećima. Mislim da u siko klubovima i svim drugim klubovima nije dobro da se toči alkohol maloljetnim osobama niti njih to iko uopće pita. Oni mogu kupiti i cigarete i to je sve u BiH dopušteno. Naše institucije uopće ne rade svoj posao.“

26. Da li smatrate problemom činjenicu da su mladi ljudi u Mostaru podijeljeni po nacionalnoj osnovi?

- „Svugdje su ljudi podijeljeni po nacionalnoj osnovi. U Mostaru je to izraženo. Mostar je podijeljen politički. A ti ljudi u Mostaru, da bude referendum ja mislim da bi većina tih ljudi htjela da je Mostar jedan grad.

Ako pogledate sve parametre Mostar jeste podijeljen grad. Ja smatram da većina mladih ljudi ne misli da je podijeljen, dakle ne smatra ovoga druge vjere svojim neprijateljem, to ja mislim. A normalno je da smo mi svi različiti. To je bogatstvo BiH“

27. Da li smatrate da u Mostaru ima manjak kulturnih dešavanja i šta vi možete uraditi po tom pitanju?

/ (isteklo vrijeme za odgovor)

28. Šta namjeravate raditi u vezi Zakona za mlade, odnosno njegovu implementaciju?

/ bez komentara /

29. Zašto nije usvojen Statut Grada Mostara i da li imate konkretan plan za ubrzavanje procesa usvajanja?

/ bez komentara /

30. Zašto porodilje u HNK nemaju ista prava kao u ostalim kantonima ?

/ bez komentara /

31. Ako je osnovno školovanje obavezno i besplatno, zašto roditelji moraju izdvajati cijelu platu da bi opremili dijete za školu?

- „Osnovno obrazovanje jeste obavezno i nije besplatno. Osnovno obrazovanje da je besplatno ne bi bilo problema u našoj Županiji prošle godine npr. sa prevozom učenika. Političari samo deklarativno kažu: mi želimo zemlju znanja, mi želimo mlade koji se obrazuju, mi želimo ljude koji će bit spremni uraditi ovo, mi na kraju krajeva s tim obrazovanjem izvozimo pametne ljude. Dakle osnovno obrazovanje nije besplatno, samo naši političari vole reći da jeste besplatno. Moja stranka i naša koalicija „Zajedno za promjene“ mi se zalažemo za besplatno obrazovanje u osnovnoj i u srednjoj školi.“

32. Što mislite uraditi povodom poticanja prvog zapošljavanja mladih tj. sticanja prvog radnog iskustva?

- „Mi smo točno definirali izborni program, tj. postizborni program nakon što nadam se dođemo na vlast mi ćemo privatizirati oba telekoma i tako ćemo prihoditi 3 milijarde KM. Izdvojiti ćemo dio iz tog budžeta i napraviti fond za mlade koji će se brinuti o školovanju mladih, njihovom usavršavanju da bi uopće mogli raditi neki posao. Želimo ulagati u projekte zapošljavanja i samozapošljavanja mladih ljudi, želimo subvencionirati firme da zapošljavaju mlade ljude, davati porezne olakšice.“

33. Kakvi su vam planovi povodom rješavanja stambenog i materijalnog pitanja mladih?

- „Ja Vam na to moram odgovoriti protupitanjem: Kad ste vi u Gradu Mostaru vidjeli da se grade novi stanovi za mlade parove koji će biti jeftiniji za mlade parove ili bračne parove? Znači imali smo gradnju stanova za branitelje koje su pokrili korumpirani političari ili lažni branitelji, imali smo nekakve lažne gradnje preko kojih se oprać novac ali nikad nismo u Mostaru konkretno imali izgrsdnju stanova za mlade obitelji, čak u našoj Županiji nemamo ni porodiljske naknade. Mlad čovjek bi sebi možda mogao priuštiti nekakav stan, možda bi mogao uzeti nekakav kredit ali on jednostavno nema gdje da radi. Mladi ljudi idu iz ove države.“

34. Kako preživjeti sa 400 KM mjesečnih primanja?

- „Kako preživjeti sa 310 KM jer je to prosječna mirovina u BiH. Ako svaki dan potrošite na lijekove, obično umirovljenici troše u prosjeku 11 KM za lijekove dnevno to više prelazi tu vrijednost od 310 KM. Društvo je osjetljivo onoliko koliko pokazuje osjetljivost prema najosjetljivijim članovima tog društva. To su kod nas socijalni slučajevi i umirovljenici. Naše političare uopće nije briga. Ja stvarno ne znam kako se može preživjeti od 400KM, ne znam u stvari ni kako se može uopće preživjeti od prosječne plaće koja je 810 KM.“

35. Da li Bosna i Hercegovina ovakva kakva jest može opstati i da li kao takva država treba Evropskoj Uniji?

- „BiH naravno može opstati. BiH su i granice i institucije i prvenstveno ljudi, mi smo BiH, nisu političari BiH, njih ima 1% i manje. Narod je BiH. Ako smo mi opstali do sada naravno da ćemo opstati. BiH može i mora ući u Evropsku Uniju i ona je kulturološki, povijesno u Evropi. BiH nije jedinstvena država. Po meni samo jedinstvena BiH koja ima jednog Predsjednika, jednog predsjednika Vlade, jednog Premijera može ući i mora ući u Evropsku Uniju. I mi upravo nudimo taj program, jedinstvene i normalne zemlje. Entiteti su najveća greška koja se dogodila BiH osim rata. Entiteti uništavaju BiH. BiH mora i

hoće ući i u NATO i u euroatlantske integracije. Samo čovjek koji želi zlo, koji želi uništiti BiH tu državu ne želi kao Evropsku i kao prosperitetnu. Mi u SPP-u upravo to želimo.“

36. Šta je to euroatlanski put i šta je sve urađeno i sta treba uraditi na tom putu?

- Euroatlanski put je postupak pristupanja u Evropsku Uniju i u NATO. U našem pojasu gdje se nalazi BiH, Crna Gora i Makedonija i to su države koje jedine nisu ušle u NATO u pojasu od 4000 KM. BiH nije dozvoljeno da se uknjiže 63 perspektivne lokacije. To je jedna od najvažnijih točaka NATO mape. 63 perspektivne lokacije podrazumijevaju gdje su vojne baze, gdje se nalaze ratne zalihe, gdje se nalazi oružje, tenkovi itd. Tu su najveći kočničari političari iz Republike Srpdke na čelu sa Miloradom Dodikom. Zašto? Zato što je to korak ka jedinstvenoj BiH. Jer da oni to uknjiže morali bi prebaciti ovlasti na ministarstvo unutarnjih poslova odnosno ministarstvo odbrane. Onda to ne bi bilo entitesko odlučivanje nego odlučivanje na državnom nivou. To je čisto političko pitanje. Oni to ne žele iz svojih interesa. Isto tako i za Evropsku Uniju. Gdje je stalo s Evropskom Unijom? Stalo je na pitanju Sejdić-Finci. Međunarodni sud u Strazburu je donio jasnu odluku. Mi još ne možemo govoriti o pravoj demokraciji u BiH upravo iz tog razloga što nije riješeno ni pitanje Sejdić.Finci niti se želi riješiti uknjižba, niti se želi dovesti državu u taj sustav da normalno funkcioniira.“